

RESÂİL-İ AHMEDİYYE

- 90. RİSÂLE -

ÂİŞE

(RADIYALLÂHU TE'ÂLÂ ANHÂ)

VÂLİDEMİZ'İN

EVLİLİK YAŞI

Müellif:

Ahmet Mahmut Ünlü

(Cübbeli Ahmet Hoca Efendi)

<i>Yazar</i>	Ahmet Mahmut Ünlü (Cübbeli Ahmet Hoca)
<i>Kitap İsmi</i>	Âişe (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) Vâlidemiz'in Evlilik Yaşı
<i>Seri İsmi</i>	Resâil-i Ahmediyye
<i>Seri No</i>	90
<i>Dizgi</i>	Murat Demir
<i>Redaksiyon ve Mizanpaj</i>	Hasan Kuduoğlu
<i>Kapak Tasarım</i>	Veysel Yılmaz
<i>Baskı</i>	1. Baskı - Eylül 2021
<i>ISBN</i>	978-605-74110-0-6
<i>Baskı ve Cilt</i>	Göksu Matbaa
<i>Yayınlayan</i>	Dervişhan Yayıncılık
<i>Yayıncı Sertifika No</i>	52166
<i>Adres</i>	Fevzi Çakmak Mah. Osmangazi Cad. 1 992 Sok. No:1 D:53 Bağcılar / İstanbul

DERVİŞHAN YAYINCILIK DAĞ. PAZ. SAN. VE TİC. LİM. ŞİR.
BU ESERİN TÜM HAKLARI SAKLIDIR

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

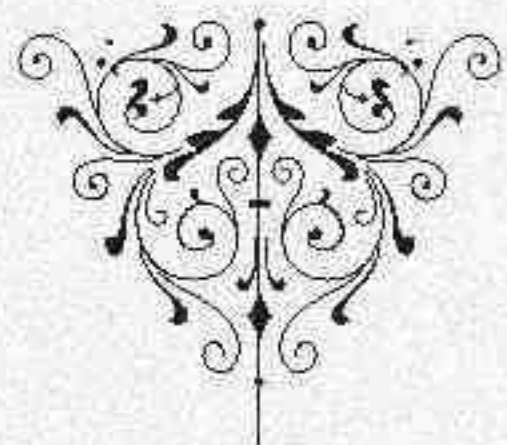
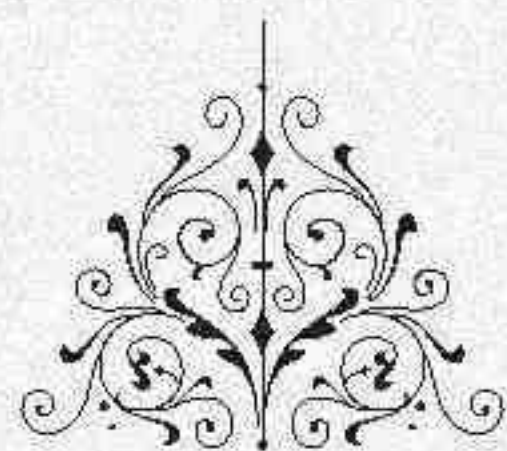
Âiše-i Sıddîka (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz**’den rivâyet edildiğine göre;

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا أَنَّ جِبْرِيلَ جَاءَ بِصُورَتِهَا فِي خِرْقَةٍ حَرِيرٍ خَضِرَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «إِنَّ هَذِهِ زَوْجَتُكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.»

“**Cibrîl** (*Aleyhisselâm*) **yeşil ipekten bir ku-
maş üzerinde onun** (**Âiše** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*))nın) **sûretini** (resmini) **Nebî** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e getirdi ve:

‘Şüphesiz ki işte bu (kıymetli hanım), dūnyâda da ve âhirette de senin eşindir.’ dedi.”

(**et-Tirmizî**, *es-Sahîh*, *el-Menâkıb*:63, *rakam*:3880, 5/704; **İbnü Hibbân**, *es-Sahîh*, *rakam*:7094, 16/6)

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

MUKADDİME

Helâl ve haram etme yetkisi sâdece Kendisine mahsûs olan **Allâh-u Te‘âlâ**’ya hamd-ü senâdan ve **Allâh-u Te‘âlâ**’nın şerîatının hükümlerini bizlere beyân eden **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile Ehl-i Beyti’ne ve dînimizin ahkâmını bizlere teblîğ eden sahâbe-i kirâm hazarâtına salât-ü selâmdan sonra!

Şu bilinsin ki; yaşamakta olduğumuz şu günlerde İstanbul Sözleşmesi’nin iptali söz konusu olunca eşcinselliği savunan birtakım guruplar **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**’in **Âişe** annemizle hâşâ çocuk yaşta evlendiği iftirâsını ortaya atarak Müslümanları rahatsız etmeye çalıştılar. Tabî ki bu, ilk olarak onların ortaya attıkları bir iftirâ değildir.

Evvelce bâzı müsteşrik (özellikle dînî konularda doğu dünyâsının ilimlerini araştıran ve bâhusus İslâm ilimlerini inceleyen) kâfirler de bu iftirâları dillendirmişlerdir ki Avrupa’da **Dozy** denen kâfir, Türkiye’de de evvelce müftülük yapıp daha sonra mürted olan **Turan Dursun** kâfiri bu konuyu gündeme getirmişlerdi.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

İşte biz şu anda tekrar hortlatılmaya çalışılan bu iftirâyı bu risâlemizde ilmî ve kavî (çok güçlü) delillerle inşâallâh çürüteceğiz.

Biz bu risâlemizin birinci bölümünde **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**'in dönemindeki evlilik yaşlarıyla ilgili genel mâlûmâtı üç babda değerlendireceğiz.

İkinci bölümde ise **Âişe** (*Radiyallâhu Te‘âlâ An-hâ*) **Vâlidemiz**'in **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz** ile evlendiği dönemde yaşının büyük olduğuna dâir delilleri sekiz başlık altında sizlere arz edeceğiz.

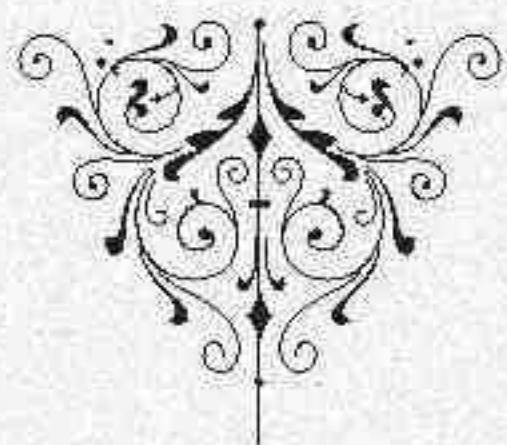
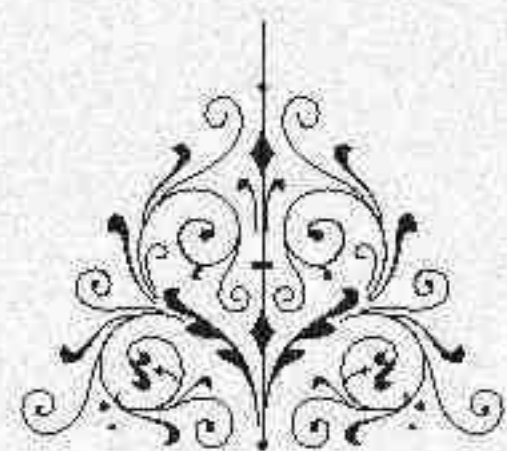
Maksadı hidâyete erişmek olanlara zikrettiğimiz deliller elbette yeterli gelecektir. Derdi fitne çıkarıp insanları İslâm'dan uzaklaştırmak olanlara ise cehennem kâfî gelecektir.

Allâh-u Te‘âlâ bizlere husn-i ifâde, sizlere de husn-i istifâdeler nasîb eylesin. Âmîn!

1 Cemâziyelâhir 1442 / 14 Ocak 2021

BİRİNCİ BÖLÜM

Rasûlüllâh (Sallâhu Aleyhi ve Sellem)in Dönemindeki Evlilik Yaşlarıyla İlgili Genel Mâlûmât

BİRİNCİ BÂB

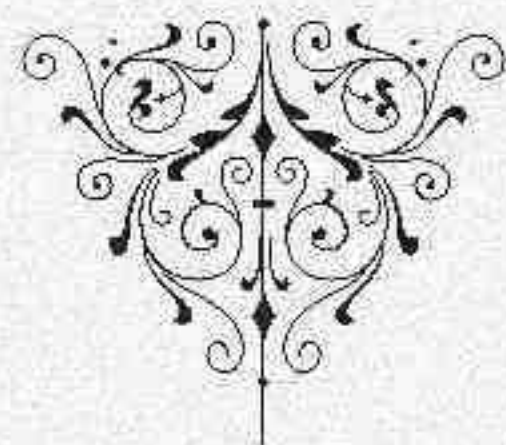
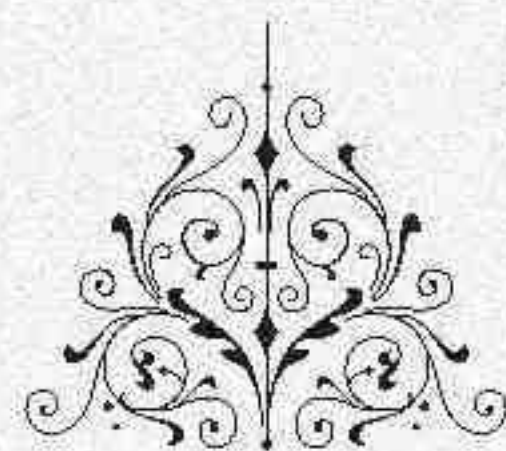
*CÂHİLİYET DÖNEMİNDE DE ASR-I
SAÂDETTE DE KIZ ÇOCUKLARI
ERKEN YAŞTA EVLENDİRİLİRDİ*

İKİNCİ BÂB

*RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ
VE SELLEM) DÖNEMİNİN ÖRFÜNDE
EVLİLİKLERDE YAŞ FARKI
GÖZETİLMEMEKTEYDİ*

ÜÇÜNCÜ BÂB

*RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ
VE SELLEM)İN ÂİŞE (RADIYALLÂHU
ANHÂ) VÂLİDEMİZ İLE EVLİLİĞİNİN,
O GÜNÜN TOPLUMUNDA
YADIRGANMAMIŞ OLMASININ
KONUMUZ AÇISINDAN ÖNEMİ*

BİRİNCİ BÂB

**CÂHİLİYET DÖNEMİNDE DE ASR-I
SAÂDETTE DE KIZ ÇOCUKLARI
ERKEN YAŞTA EVLENDİRİLİRDİ**

Şu bilinmelidir ki; herkes kendi yaşadığı dönemin çocuğudur ve arkadan gelen nesiller tarafından da her asır o devrin kültürü ve hayat tarzı esas alınarak değerlendirilmelidir.

İnsanlar her dâim müşterek kazanımlar netîcesinde hâsıl olan örflere ve âdetlere göre yaşamışlardır. Dolayısıyla örfe ve geleneğe îtibâr edilmediği zaman bir kavim hakkında verilecek karar aslâ isâbetli olamaz.

Konumuza bu yönden bakıldığında, **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)'in yaşadığı dönem îtibârıyla kız çocuklarının erken evlendirildiği sâbit bir hakîkattir. Nitekim **Ebû Nu‘aym** ve **Süheylî** (*Rahimehumellâh*) gibi birçok muhaddis ve siyer ehlinin nakli vechile; **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)'in dedesi **Abdûlmüttalib Efendimiz** o gün için çok erken yaşlarında olan **Hâle bintü Vüheyb** ile evlenmiştir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Abdülmuttalib Efendimiz, oğlu **Abdullâh**'ı da **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in annesi **Âmine Vâlidemiz** (*Radiyallâhu Anhâ*) ile çok erken yaşta evlendirmiş, hattâ her iki evlilik aynı mecliste gerçekleşmiştir. Bu sebeple **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile amcası **Hamza** (*Radiyallâhu Anh*) arasında yaş farkının bir veyâ iki yıl olduğu bilinmektedir. (**Ebû Nu'aym**, *Delâilü'n-nübüvve*, 1/129; **Ebû Sa'd en-Neysâbü'rî**, *Şerafü'l-Mustafâ*, rakam:85, 88, 1/339-340; **es-Süheylî**, *er-Ravzu'l-ünüf*, 2/89)

Hicaz iklimine göre oldukça soğuk olan ülkemizde bile daha yakın zamâna kadar 13-14 yaşlarında evlendirilen kız çocuklarının sayısının hiç de az olmadığı bilinmektedir.

Benim merhûme annemin izdivâcî dahî 14 yaşlarında vukû bulmuştur ki bu türden akidlerin daha yakın döneme kadar hiç yadırganmayan tabî olaylar kabîlinden olduğu yaşı biraz müsâid olanlar için îzâha muhtaç değildir.

Zîrâ şerefli Osmanlı ecdâdımızdan intikâl eden değerli örfümüz İslâm'ın helâl ve haram hükümlerini esas aldığından dolayı bu noktada din ile örfün te'lîf edildiği (birlikte işletildiği) dâimâ müşâhede edilegelmiştir.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE
SELLEM)İN DÖNEMİNDEKİ EVLİLİK
YAŞLARIYLA İLGİLİ GENEL MÂLÛMÂT**

Fakat maalesef günümüz toplumunun yeni örfü Avrupa ve Amerika gibi dinsiz milletlerin gelenek ve göreneklerine göre geliştiğinden, günümüzde genç yaşta evlilikler ve eşler arasındaki yaş farkı garipsenen ve hattâ gayr-i meşrû sayılan ilişkiler arasında görülür olmuştur.

Buna mukâbil her türlü zinâ, livâta ve sihâk (eşcinsellik ve lezbiyenlik) insan hakları kabîlinden sayılıp hiç yadırganmaması gereken doğal ilişkiler olarak topluma arz edilmeye başlanmış ve üzümlere söylemeliyiz ki bâzı Müslüman âileler içerisinde dahî bu tür fuhuşlar normal, İslâm'ın helâl saydığı bâzı akidler ise neredeyse gayr-i meşrû sayılır hâle gelmiştir.

Hâlbuki Allâh-u Te'âlâ:

﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا
وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾ إِنَّهُمْ لَنُغْنُوا
عَنكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا﴾

“Sonra Biz seni o (din) iş(i) hakkında büyük bir şerîat (ve İlâhî bir yol) üzere yerleştirdik. Artık sen ona iyice tâbî ol.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Ama (seni Allâh'ın hükümlerinden ayırmaya çalışan) **o** (câhil) **kimselerin kötü arzularına** (ve yanlış görüşlerine) **aslâ tâbî olma ki, onlar** (hakikat adına hiçbir şey) **bilmemektedirler.**

Çünkü (onlara tâbî olman durumunda Ben seni azâba çarptırdığım zaman) **şüphesiz ki onlar Allâh'tan** (gelecek) **hiçbir şeyi senden aslâ savuşturamazlar.”** (*el-Câsiye Sûresi: 18-19*) âyet-i kerîmelerinde, bize göndermiş olduğu İslâm dîninin hükümlerine tâbi olmamızı (uymamızı), hak ve hakikat nâmına hiçbir şey bilmeyen kâfirlerin arzularına göre hareket etmemizi bizlere sıkıca tembihlemiştir.

Bunu ta‘lîl ederken (ve bunun sebebini açıklarken) de meâlen: “Benim dînimin hükümlerini göz ardı ederseniz Ben sizi yakaladığım vakit o kâfirler sizi kurtaramazlar, onlar birbirinin dostu ise de Ben haramlardan sakınan takvâ sâhibi kullarımın velîsiyim, sâhibiyim ve yardımcısıyım. Binâenaleyh onlardan değil, sâdece Benden korkun.” buyurmuştur.

Yine böylece bizlere hitâben:

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE
SELLEM)İN DÖNEMİNDEKİ EVLİLİK
YAŞLARIYLA İLGİLİ GENEL MÂLÛMÂT

﴿وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ﴾

“O (şirk koşarak) zulüm işlemiş olan kimse-
lere en ufak bir meyil dahî göstermeyin, son-
ra (onları yakacak olan) o ateş size de doku-
nur. Sizin için Allâh’tan başka yardımcılar da
yoktur (ki sizi O’nun azâbından koruyabilsin).

Sonra (kâfirlere meyledenlere azap ede-
ceğini açıklayan O Allâh tarafından da) **yar-
dım olunmazsınız.**” (Hûd Sûresi:113) buyurarak,
şirk koşan zâlimlerin örflerine ve modaları-
na azıcık dahî meyletmememizi biz Müslüman-
lara tembihlemiş, bunun peşine de meâlen:

“Kâfirlerin örf ve âdetlerine, hattâ şekil ve
kıyâfetlerine meylederseniz onları yakacak ateş
size de dokunur, sonra azap geldiğinde Allâh’tan
başka dost bulamazsınız, O da sizi yardımsız
bırakır.” buyurmuştur. (Bu mânânın kaynağı için
bkz.: el-Kâzî Beyzâvî, et-Tefsîr, 3/151)

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

İKİNCİ BÂB

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ
VE SELLEM) DÖNEMİNİN ÖRFÜNDE
EVLİLİKLERDE YAŞ FARKI
GÖZETİLMEMEKTEYDİ

İslâm'a göre yaş farkının nikâh akdinin sıhhatine (evliliğin geçerliliğine) mâni olmayacağı herkesin bildiği bir husus olduğu için bu konu delillerle îzâha muhtaç değildir.

O dönemdeki örfe gelince; câhiliyet döneminde de, asr-ı saâdetde de evliliklerde yaş farkının pek önemsenmediği bilinen bir gerçektir.

Nitekim **Ömer** (Radiyallâhu Te'âlâ Anh) **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e olan mânevî yakınlığına bir de sıhriyet (dünürlük kazanma) yönüyle katkıda bulunmak niyetiyle **Alî** (Radiyallâhu Te'âlâ Anh)'ın kızı **Ümmü Külsûm** (Radiyallâhu Anhâ) ile evlenmiş ve aradaki yaş farkı kırka yakın olmasına rağmen o günkü toplum tarafından bu evlilik aslâ yadırganmamıştır.

(‘Abdürrezzâk, *el-Musannef*, rakam: 10354, 6/163; Ahmed ibnü Hanbel, *el-Müsned*, rakam: 18907, 31/207; el-

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE
SELLEM)İN DÖNEMİNDEKİ EVLİLİK
YAŞLARIYLA İLGİLİ GENEL MÂLÛMÂT**

Hâkim, *el-Müstedrek*, rakam: 4684, 3/153; **et-Taberânî**, *el-Mu‘cemü’l-kebîr*, rakam: 2633, 3/44; **Aynı mlf.**, *el-Mu‘cemü’l-evsat*, rakam: 5606, 5/376; **el-Heysemî**, *Mecma‘u’z-zevâid*, rakam: 13848, 17/71-72; **Aynı mlf.**, *Keşfü’l-estâr*, rakam: 2363, 3/110-112; **el-Makrizî**, *İmtâ‘u’l-esmâ‘*, 5/370)

Zîrâ Ömer (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anh*) **Ümmü Külsûm** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*) ile hicretin 17. yılında, kendisi 57 yaşında iken evlenmiştir. (*ez-Zehebî*, *Siyeru e‘lâmi’n-nübelâ*, 2/433)

O vakit **Alî** (*Radiyallâhu Anh*)’ın **Fâtıme Vâlidemiz**’den olan en küçük kızı **Ümmü Külsûm** (*Radiyallâhu Anhâ*)’nın yaşının çok küçük olduğu ise sahîh kaynaklarda zikredilmiştir. (**‘Abdürrezzâk**, *el-Musannef*, rakam: 10354, 6/163)

Kız çocuklarını diri diri toprağa gömen o günkü câhiliye toplumunun kız çocukları hakkında taşıdıkları menfi tutumun ve bu tavrın âileler üzerinde oluşturduğu baskının, erken yaşta evliliği artırdığı da düşünülebilir.

Yine bu noktada sıcak iklimin, çocukların bedensel gelişimlerini daha erken tamamlamasına sebep olduğu gerçeğini de unutmamak gerekir.

Kaldı ki bu, sâdece kız çocuklarıyla ilgili bir mesele değildir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

O günkü uygulamalarla ilgili mûteber kaynaklarda geçen rivâyetlere bakıldığında erkek çocukların da erken yaşlarda evlendirildiği anlaşılmaktadır.

Meselâ **Amr ibnü'l-Âs** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anh*) ile oğlu **Abdullâh** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anh*)'ın arasındaki yaş farkı sâdece on ikidir.

Bu durumda **Amr ibnü'l-Âs** (*Radiyallâhu Anh*)'ın en geç on bir yaşındayken evlenmiş olduğunu kabûl etmemiz gerekir. (**İbnü'l-Esîr**, *Üsdü'l-ğâbe*, rakam: 3092, 3/345)

Dolayısıyla **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)'nın **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile hicretin ikinci senesinde evlendiği sahîh rivâyetlerde (**İbnü Kesîr**, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, 2/342; **et-Taberânî**, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, rakam: 71, 23/28; **Müslim**, *es-Sahîh*, rakam: 1423, 2/1039; **en-Nesâî**, *es-Sünen*, rakam: 3236, 6/70) sâbit olduğuna göre; on sekiz yaşında evlendiğini kabûl ettiğimiz zaman **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz** arasındaki yaş farkının otuz yedi olduğu hükmüne varırız ki; bunun da ne aklen, ne de naklen yadırganacak bir tarafı bulunmamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÂB

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)İN ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ İLE EVLİLİĞİNİN, O GÜNÜN TOPLUMUNDA YADIRGANMAMIŞ OLMASININ KONUMUZ AÇISINDAN ÖNEMİ

Bu mâlûmâtтан hareketle diyebiliriz ki; Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz** erken yaşta evlenmiştir ama tabî ki bu, o toplumun yadırgayacağı bir yaşta vukû bulmamıştır.

Şâyet böyle bir husus söz konusu olmuş olsaydı, **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem) **Efendimiz**'in **Zeyneb** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz** ile izdivâcında fırtına koparmak isteyen o günkü münâfıkların bunu konu etmemeleri tasavvur edilemezdi.

Yine böylece Benî Mustalik Gazvesi dönüşünde ve hiç olmadık yerde Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'e iftirâ atanların, onlar açısından önem arz eden böyle bir meseleyi dillerine dolamamaları düşünülemezdi.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Nitekim münâfıkların attıkları iftirâlardan **Âişe** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*)nın berî (uzak) olduğunu beyân sadedinde, **Allâh-u Te'âlâ**'nın **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e hadîs-i şerîfler vahy etmekle iktifâ etmemiştir.

Bu hususta Kur'ân-ı Kerîm'de 16 âyet-i kerîme (*en-Nûr Sûresi: 11-26*) inzâl buyurmuş olması münâfıkların bu konuda ortaya attıkları iftirânın ne kadar büyük olduğunu beyân etmektedir.

Hâlbuki **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**'in **Âişe** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz** ile izdivâcî husûsunda ne bir kâfirin, ne de bir münâfığın olumsuz beyanda bulunduğu uydurma rivâyetlerde bile konu edilmemiştir.

Eğer bu hususta da **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in düşmanlarının en ufak bir tenkîdi vukû bulsaydı **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) hakkındaki İfk (İftirâ) Hâdisesi'nde Nûr Sûresi'nin (11-26) âyetleri nâzil olduğu gibi, bu konuda da bâzı âyetler vahyolunurdu.

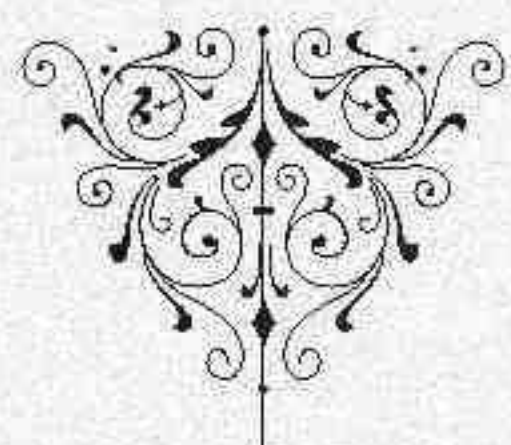
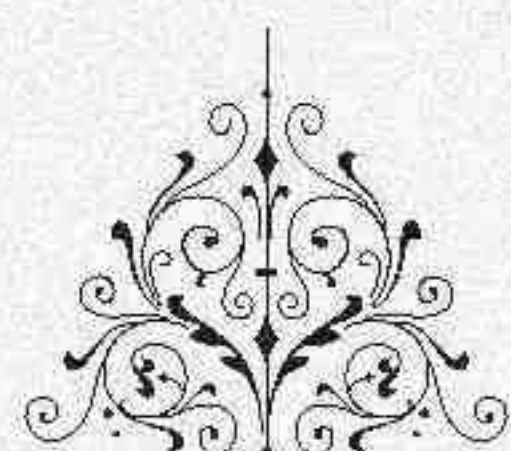
Yine böylece **Zeyneb** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz** ile evliliği husûsunda Ahzâb Sûresi'nin (37-40) âyet-i kerîmeleri inzâl edil-

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE
SELLEM)İN DÖNEMİNDEKİ EVLİLİK
YAŞLARIYLA İLGİLİ GENEL MÂLÛMÂT**

diği gibi mutlakā bu konuda da onların fitnesi-
ni ortadan kaldırarak Müslümanları rahatlatı-
cak bir âyet-i kerîme veyâ hadîs-i şerîfin **Rasû-
lüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendi-
miz**’e vahyolunduğunu müşâhede ederdik.

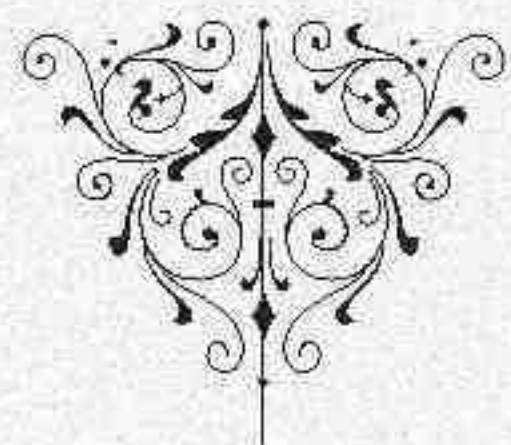
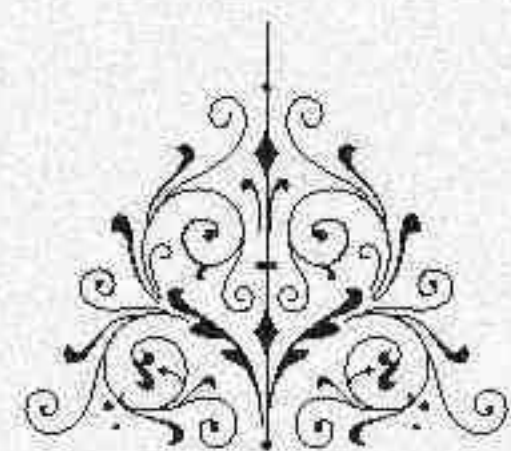
Sonuç nasıl olursa olsun, sâdece başlı başına
bu bilgi bile, **Âişe** (*Radıyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**’in
evliliği konusunda o günkü toplumda yadırgana-
cak olumsuz herhangi bir durumun söz konusu
olmadığını isbât edecek kuvvettedir.

İKİNCİ BÖLÜM

*Rasûlüllâh (Sallellâhu
Aleyhi ve Sellem) Efendimiz
ile Evlendiğinde
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)
Vâlidemiz'in Yaşının
Büyük Olduğunun Delilleri*

BİRİNCİ BÂB

***RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE
SELLEM)İN İLK EŞİNİN VEFÂTINDAN SONRA
EVLENME İHTİYÂCI HİSSETMESİ***

İKİNCİ BÂB

***ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN
EVLİLİK YAŞININ BÜYÜK
OLDUĞUNUN DELİLLERİ***

BİRİNCİ DELÎL

**Ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) ile
Arasındaki Yaş Farkı**

İKİNCİ DELÎL

**Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın İlk
Müslümanlardan Sayılması**

Bu Delilden Kesinlikle Çıkan Netîce

ÜÇÜNCÜ DELÎL

**Kamer Sûresi'nin Nüzûlüne Şâhid Olduğunu
Beyân Etmesi, Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz'in
Evlilik Yaşı Hakkında Fikir Vermektedir**

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce

DÖRDÜNCÜ DELÎL

Hazreti Âişe (*Radıyallâhu Anhâ*) Vâlidemiz'in Mekke Dönemiyle İlgili Olarak Anlattığı Bâzı Hâtıralar Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile Evlilik Yaşı Hakkında İpuçları Vermektedir

1) Fil Hâdisesi'nden Geriye Kalan İki Kişiyi Mekke'de Dilenirken Gördüğünü Beyân Etmesi

2) Mekke Döneminin Başlarında Babasının Çektiği Sıkıntıları Tafsîlatla Anlatması

Bu Rivâyetten Çıkarılan Netîceler

3) Namazın İkişer Rekât Olarak Farz Kılındığını Nakletmesi

4) İsâf ve Nâile Putları Hakkındaki Mâlûmâtı Nakletmesi

BEŞİNCİ DELÎL

Hazreti Âişe (*Radıyallâhu Anhâ*) Vâlidemiz'in Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)den Önce Cübeyr ibnü Mut'ım ile Nişanlı Olması, Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile Evlilik Yaşının Büyük Olduğunu Kesinlikle İsbât Etmektedir

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce

ALTINCI DELÎL

**Fâtıme (*Radıyallâhu Anhâ*) Vâlidemiz ile
Arasındaki Yaş Farkı Rasûlüllâh (*Sallellâhu
Aleyhi ve Sellem*) ile Evlilik Yaşı Hakkında
Kesin Bir İlim İfâde Etmektedir**

Bu Rivâyetten Kesinlikle Çıkan Netîce

YEDİNCİ DELÎL

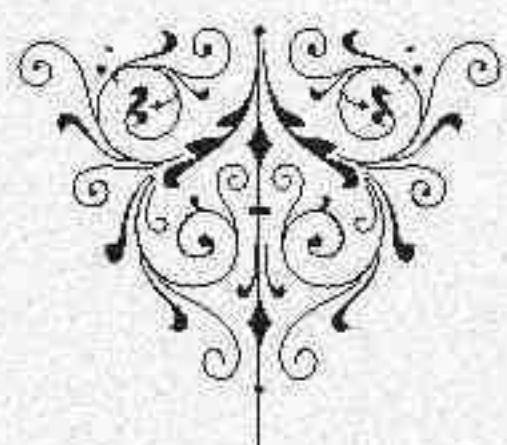
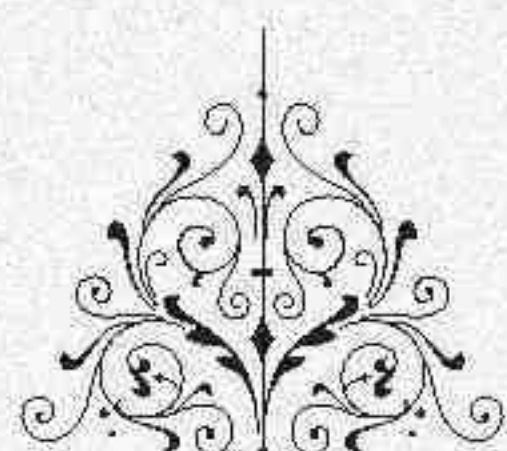
**Âişe (*Radıyallâhu Anhâ*) Vâlidemiz'in Vefât
Yaşıyla İlgili Rivâyetler de Konumuz
Açısından Fikir Vermektedir**

Bu Rivâyetten Kesinlikle Çıkan Netîce

SEKİZİNCİ DELÎL

**Uhud'da Cephede Olması Gibi
Farklı Husûsiyetleri**

**Yaşının Küçük Olduğu ile İlgili Rivâyetlerle
On Sekiz Olduğu ile İlgili Geride Zikredilen
Rivâyetler ise Şu Şekilde Cemedilmiştir**

RASÛLÜLLÂH (*SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM*) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(*RADİYALLÂHU ANHÂ*) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ

BİRİNCİ BÂB

**RASÛLÜLLÂH (*SALLELLÂHU ALEYHİ VE
SELLEM*)'İN İLK EŞİNİN VEFÂTINDAN
SONRA EVLENME İHTİYÂCI
HİSSETMESİ**

Herkesin mâlûmu olduğu vechile; **Rasûlül-
lâh** (*Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**'in
ilk hanımı olan **Hadîce** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*)
Vâlidemiz hicretten üç sene önce vefât etmişti.
(İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-ğâbe, rakam: 6874, 7/80)

Elli yaşındayken eşini kaybeden **Rasûlül-
lâh** (*Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**'in
hem ev işlerinde, hem çocuklarının bakımın-
da kendisine yardımcı olacak, hem de İslâm'a
dâvet faaliyetlerinde kendisine destek olacak
eşlere ihtiyaç hissetmesi kaçınılmazdı.

Bunun için bir yandan yaşlı (tecrübeli) ve
dul bir kadın olan **Sevde bintü Zem'a** (*Radiyallâ-
hu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz**'i, öte yandan da en ya-
kın arkadaşı olan **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Te'âlâ
Anh*)'ın kızı **Âişe** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlide-
miz**'i eş olarak almak istedi.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

İkisini de Mekke'nin eşrâfından olan **Osmân ibni Maz'ûn** (*Radiyallâhu Anh*)'ın eşi **Havle binti Hakîm** (*Radiyallâhu Anhâ*) vâsıtasıyla istetti.

(ez-Zehebî, *Siyeru e'lâmi'n-nübelâ*, 1/229-230; **İb-nü'l-Esîr**, *Üsdü'l-ğâbe*, rakam: 7093, 7/186)

Rasûlüllâh (*Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem*)'in, **Havle** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) aracılığıyla bu eşlerini istetmesi, vahyin başlangıcından (peygamber oluşundan) on sene sonra vukû bulmuştur.

Zâten **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz** vahyin başlangıcından beş altı sene önce doğmuştur.

Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile evlenmesi de hicretin ikinci senesinde vukû bulmuştur ki bunun delilleri ileride zikredilecektir.

Dolayısıyla bu durum **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in yaşının **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile evlendiğinde on yedi-on sekiz olduğunu ortaya çıkartmaktadır.

Lâkin maksatları fitne ve fesâdından başka bir şey olmayan birtakım densizler hadîs ve siyer kitaplarındaki farklı rivâyetler nedeniyle **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) annemizin yaşının çok daha kü-

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHÎ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

çük olduğunu iddiâ ederken sâdece **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**'e hakâreti ve insanları dinden soğutmayı hedeflemiştir.

Karşılıklı reddiyelerin ağırlığını hissettirdiği bu münâzaalar esnâsında, her zaman îtidâlin muhâfaza edilemediği, zaman zaman ölçünün kaçırıldığı, iftirâlara cevap verilirken söz konusu rivâyetlerin yok sayıldığı veya bu tavra tepki olarak diğer seçeneklerden yüz çevrildiği de maalesef bir hakikat olarak önümüzde durmaktadır.

İşte biz bu risâlemizde bütün rivâyetleri nazar-ı îtibâra alarak nakle ve akla uygun şekilde bu meseleyi sizlere îzâha çalışacağız.

Elbette yegâne maksadımız, Fahr-i Kâinât **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz**'in nezîh sahasının her türlü gayri meşrû ve gayr-i ahlâkî fiillerden uzak olduğunu ortaya koymak ve Müslümanların, kendi peygamberlerine olan îmân ve güvencini tâze tutmaktır.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

İKİNCİ BÂB

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ

BİRİNCİ DELİL

Ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) ile
Arasındaki Yaş Farkı

Şu bilinsin ki; Âişe (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) Vâlidemiz ile ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ)nın arasında bulunan yaş farkı Âişe (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ)nın, Rasûlüllâh (Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem) ile evlendiği dönemde en az 18 yaşında olduğunu kesinlikle isbât etmektedir. Bu husustaki delilleri zikredecek olursak:

1) Evlilik ânında Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz'in yaşının büyük olduğunu, ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ)nın tâarihçe-i hayâtından kesin olarak anlıyoruz. Zîrâ kadîm siyer kitapları Esmâ (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ)dan bahsederken buna dâir bilgiler kaydetmiştir. Nitekim Ebû Nu'aym (Rahimehullâh) şöyle demiştir:

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

قَالَ أَبُو نُعَيْمٍ رَحِمَهُ اللَّهُ: «وُلِدَتْ قَبْلَ التَّارِيخِ بِسَبْعٍ
وَعِشْرِينَ سَنَةً، وَكَانَ عُمُرُ أَبِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا لَمَّا
وُلِدَتْ نِيفًا وَعِشْرِينَ سَنَةً، وَأَسْلَمَتْ بَعْدَ سَبْعَةِ عَشَرَ
إِنْسَانًا، وَهَاجَرَتْ إِلَى الْمَدِينَةِ وَهِيَ حَامِلٌ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ
الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَوَضَعَتْهُ بِقُبَاءٍ.»

“(Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın ablası) **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ) târih(in başlatıldığı hicret)ten 27 sene önce doğdu ki o vakit babası **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh)ın yaşı 20 küsurlar civârında idi.

Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) 17 kişiden sonra 18. (bahtiyar) insan olarak İslâm'ı kabûl etmiştir.

Medîne'ye hicreti sırasında **Abdullâh ibnü'z-Zübeyr** (Radiyallâhu Anh)a hâmile idi ve onu Medîne'ye girmeden önce Kubâ'da doğurdu.” (İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-ğâbe, rakam: 6705, 7/7)

2) Yine bu hususta **İbnü Mendeh** ve **Nevevî** (Rahimehumellâh) gibi ulemânın beyanları vec-hile; **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh)ın ilk kızı olan **Esmâ Vâlidemiz**, hicretten yirmi yedi sene önce (595 târihinde) dünyâya gelmiştir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Rasûlüllâh (Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem)'in hicreti esnâsında (Zübeyr ibnü Avvâm (Radiyallâhu Te'âlâ Anh) ile evli ve o gün altı aylık) hâmile idi.

Bir diğer ifâdeyle o gün 27 yaşındadır. Üç ay sonra Medîne'ye hicret ederken Kubâ'da oğlu **Abdullâh**'ı dünyâya getirecektir.

Yetmiş üç senesinde ve yüz yaşındayken, hattâ dişleri bile dökülmemiş hâlde vefât etmiştir. (en-Nevevî, *Tehzîbü'l-esmâ ve'l-lügât*, 2/328-329; İbnü Mendeş, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, sh:982)

3) Âişe (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz** ile ablası **Esmâ** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ)'nın arasındaki yaş farkı ise hadîs ve siyere dâir müteber kaynaklarda on olarak nakledilmiştir.

(el-Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, rakam:12147, 6/335; İbnü Mendeş, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, sh:982; İbnü 'Asâkir, *Târîhu Medîneti Dimeşk*, rakam:9294, 69/8, 10; en-Nevevî, *Tehzîbü'l-esmâ ve'l-lügât*, 2/329)

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce

a) Geride zikredilen (595+10=605) târihî gerçeklere göre; **Âişe** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz**'in doğum târihi mîlâdî olarak 605 senesine tekâbül etmektedir.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADİYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

b) Bu durumda **Esmâ** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın yaşı olan 27'den 10 sene düştüğümüzde **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) annemizin hicretteki yaşının 17 olduğu sonucu kesinlikle ortaya çıkmaktadır.

c) Hicretten on altı ay sonra **Bedir**'in hemen akabindeki Şevvâl ayında evlendiği bilgisi ise en sahîh kaynaklarda zikredilmektedir.

(**et-Taberânî**, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, rakam: 71, 23/28; **Müslim**, *es-Sahîh*, *Kitâbü'n-Nikâh*, bâb: 11, rakam: 1423, 2/1039; **en-Nesâî**, *es-Sünen*, rakam: 3236, 6/70)

d) Bu deliller müvâcehesinde; **Âişe** (*Radiyal-lâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile evlendiği gün on sekiz yaşını doldurup on dokuzdan dört ay almış olduğunu kabullenmemiz gerekmektedir.

İKİNCİ DELÎL

Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın İlk Müslümanlardan Sayılması

Risâletin ilk günlerinde Müslüman olanların isimleri sıralanırken, ablası **Esmâ** (*Radiyallâhu Anhâ*) ile birlikte **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in de adı zikredilmektedir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Dikkat çekici olan husus ise **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in Müslüman oluşunun, **Osmân ibnü Affân, Zübeyr ibnü'l-Avvâm, Abdurrahmân ibnü Avf, Sa'd ibnü Ebî Vakkâs, Talha ibnü Ubeydillâh, Ebû Ubeyde ibnü'l-Cerrâh ve el-Erkam ibnü Ebi'l-Erkam** (*Radiyallâhu Anhüm*) gibi, “Sâbikûn-u Evvelûn” diye tâbir edilen İslâm’a girmekte en önce sayılan zatların Müslüman olmalarıyla ilgili beyânın hemen arka-sından yapılmış olmasıdır.

Osmân (*Radiyallâhu Te'âlâ Anh*)ın ise ilk Müslümanlardan olduğu kesindir.

Nitekim kendisinin: “**Ben Müslümanların dördüncüsüyüm.**” (İbnü Ebî Şeybe, *el-Musannef*, rakam: 32718, 17/89) dediği rivâyet olunmuştur.

Tabî ki bu, kadınlardan **Hadîce** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*), çocuklardan **Alî** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anh*), kölelerden **Zeyd ve Bilâl** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhümâ*) gibi zatlar hâriç tutularak hür erkekler îtibârıyla söylenmiş bir sözdür.

Daha ilgi çeken ise; **Âişe** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz**'in Müslüman oluşunun, **Abdullâh ibnü Mes'ûd, Ca'fer ibnü**

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

**Ebî Tâlib, Abdullâh ibnü Cahş, Ebû Hu-
zeyfe, Suheyb ibnü Sinân, ‘Ammâr ibnü
Yâsir ve Habbâb ibnü’l-Eratt** (*Radiyal-
lâhu Te‘âlâ Anhüm*) gibi isimlerden de önce konu
edilmiş olmasıdır. (**İbnü ‘Abdilberr**, *ed-Dürer
fi’htisâri’l-Meğâzî ve’s-Siyer*, sh: 38-39; **İbnü Kesîr**, *es-
Sîretü’n-Nebeviyye*, 1/453)

Demek ki **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**,
vahiy başladığı günlerde diğer Müslüman-
lara göre küçük yaşta ise de, irâde beyânında bu-
lunabilecek bir çağda ve ilk Müslümanlar ara-
sında yer alabilecek bir durumdadır.

Zâten söz konusu bilgilerde ondan bahsedil-
irken, “O gün o küçüktü.” şeklinde bir kaydın
konulmuş olması, bu mânâyı ayrıca teyid etmek-
tedir. (**İbnü ‘Abdilberr**, *ed-Dürer fi’htisâri’l-Meğâzî ve’s-
Siyer*, sh: 38-39; **İbnü Kesîr**, *es-Sîretü’n-Nebeviyye*, 1/453)

Bu Delilden Kesinlikle Çıkan Netîce

a) Geride zikredilen delilden anlaşıldığına
göre; **Osmân** (*Radiyallâhu Anh*) gibi ilk Müslüman
olan zevâtın bi‘setten az bir zaman sonra yâni
ilk sene içerisinde îmân ettiklerini bilmekteyiz.
(**İbnü ‘Abdilberr**, *ed-Dürer fi’htisâri’l-Meğâzî ve’s-Siyer*,
sh: 38-39; **İbnü Kesîr**, *es-Sîretü’n-Nebeviyye*, 1/453)

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in Müslüman oluşunun siyerlerde **Osmân** (Radiyallâhu Anh) ile **İbnü Mes'ûd** (Radiyallâhu Anh)'ın İslâm'ı arasında zikredilmiş olması da bize onun bi'setin ilk yıllarında Müslüman olduğunu göstermektedir.

b) Buna göre; o dönemde **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in yaşının beş-altı olduğunu kabullenmek durumundayız. Zîrâ bu yaştan küçük olan bir çocuğun irâde beyânında bulunarak Müslüman olduğu düşünülemez.

Âişe (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz**'in çok zeki olduğunu düşünerek onu diğer çocuklardan farklı kabûl etsek bile dört yaşından aşağı olduğunu kimse iddiâ edemez.

c) Bu da bize **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in hicret yılında en azından 17 yaşında olduğunu isbât eder. Zîrâ hicret hâdisesi bi'setten 13 sene sonra vukû bulmuştur.

d) Bu deliller müvâcehesinde; **Âişe** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz**'in **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem) **Efendimiz** ile evlendiği gün en azından 19 yaşından birkaç ay aldığını kabullenmemiz gerekmektedir.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Zîrâ geride de zikredildiği üzere; **Rasûlül-
lâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in onunla evliliği-
nin hicretten 16 ay sonra vukû bulduğu ke-
sin bir bilgidir. (**et-Taberânî**, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, *ra-
kam: 71, 23/28*; **Müslim**, *es-Sahîh*, *rakam: 1423, 2/1039*; **en-
Nesâî**, *es-Sünen*, *rakam: 3236, 6/70*)

ÜÇÜNCÜ DELİL

**Kamer Sûresi'nin Nüzûlüne Şâhid
Olduğunu Beyân Etmesi, Âişe (Radiyallâhu
Anhâ) Vâlidemiz'in Evlilik Yaşı
Hakkında Fikir Vermektedir**

Şu bilinsin ki; Mekke günleriyle ilgili olarak
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz:

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا: «لَقَدْ أَنْزَلَ عَلَى
مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ وَإِنِّي لَجَارِيَةٌ أَلْعَبُ،
﴿بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ﴾».

“Ben Mekke’de oyun oynamaya meyilli bir
kız iken **Muhammed** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e:

“Doğrusu o (kıyâmet) ân(1) onlara vaad
edilen (en büyük azâbın) zamân(1)dır.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

O (kıyâmet) ân(1) ise, çâresi bulunamayacak derecede fecîdir ve (dünyâ azâbından) daha acıdır.” (el-Kamer Sûresi:46) âyeti nâzil oldu.” demiştir. (el-Buhârî, es-Sahîh, rakam:4876, 6/143; 4993, 6/185; İbnü'l-Esîr, Câmi 'u'l-usûl, rakam:8857, 11/288)

İşte bu bilgi, onun yaşıyla ilgili olarak bize farklı kapılar aralamaktadır.

Bu bâbın birinci maddesinde (sh:32-35) kaynakları zikredilerek açıklandığı üzere; Âişe (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz'**in ablası **Esmâ** (Radiyallâhu Anhâ) ile yaş farkı 10'dur.

Söz konusu âyet-i kerîme, Kamer Sûresi'nin 46. âyet-i kerîmesidir ki **İmâm-ı Süyûtî** (Rahimehullâh) bu sûrenin âyetlerinin bir bütün hâlinde nâzil olduğunu **Ömer** ve **İbnü Abbâs** (Radiyallâhu Anhüm)den naklederek bu hususta kesin konuşmuştur. Zâten **İmâm-ı Beyhakî** (Radiyallâhu Te'âlâ Anh) da bunu beyân etmiştir. (es-Süyûtî, el-İtkân, 1/40-41, 65, 79, 132)

Bu sûrenin, hicretten beş sene önce nâzil olduğunu ise hadîs ve siyer ulemâsı beyân etmişlerdir. (el-Kastallânî, el-Mevâhibü'l-ledünniyye, 2/254; ed-Diyârbekrî, Târîhu'l-Hamîs, 1/298)

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Bu âyet-i kerîmenin bir öncesinde bulunan:

﴿سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ﴾

“O (kâfir) cemâat muhakkak bozguna uğ-
ratılacaktır ve arka çevir(ip mağlup bir hâl-
de dönüp gid)eceklerdir.” (el-Kamer Sûresi:45)
âyet-i kerîmesi ile, “Kâfirlerin tehdid edildiği
büyük bozgun” ise Bedir’de tahakkuk etmiştir.

Nitekim bu âyet-i kerîme nâzil olduğunda
Ömer (Radiyallâhu Anh) bu topluluktan kimle-
rin kastedildiğini anlayamamış, nihâyet Bedir
günü kâfirler hezîmete uğradığında **Rasûlül-
lâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in bu âyet-i kerî-
meyi okuduğunu işitince “O kavim”den mak-
sadın, Kureyş müşrikleri olduğunu ancak anla-
yabildiğini beyân etmiştir. (et-Taberânî, el-Mu‘ce-
mü’l-evsat, rakam:3829, 4/145; es-Süyûtî, el-İtkân, 1/132)

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**’in, kendisi
12 yaşında ve aklı başında bir kız iken nâzil ol-
duğunu naklettiği bu âyet-i kerîme ile Bedir va-
kası arasında yedi sene vardır.

Nitekim **İbnü Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ):

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا:
«كَانَ بَيْنَ نَزُولِ هَذِهِ الْآيَةِ وَبَيْنَ بَدْرِ سَبْعِ سِنِينَ.»

“Bu âyet-i kerîme ile Bedir Harbi arasında yedi sene vardır.” demiştir.

(**el-Vâhidî**, *el-Basît*, 21/121; **el-Kurtubî**, *el-Câmi‘u li-ahkâmi‘l-Kur‘ân*, 17/146; **İbnü ‘Âdil**, *el-Lübâb fî ulûmi‘l-Kitâb*, 18/277; **el-Hatîbü’s-Şirbînî**, *es-Sirâcü‘l-münîr*, 4/154; **İsmâ‘îl Hakkî el-Bursevî**, *Rûhu‘l-beyân*, 9/282)

Bedir Muhârebesi ise hicretin ikinci sene-sinde Ramazan ayının 17’sinde vukû bulmuştur. (**İbnü Kesîr**, *es-Sîretü’n-Nebeviyye*, 2/342)

Rasûlüllâh (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz’in Âişe** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Te‘âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz** ile izdivâcî da o se-ne Ramazan’dan hemen sonra gelen Şevvâl ayında vâki olmuştur.

(**et-Taberânî**, *el-Mu‘cemü‘l-kebîr*, rakam: 71, 23/28; **Müslim**, *es-Sahîh*, *en-Nikâh*: 11, rakam: 1423, 2/1039; **en-Nesâî**, *es-Sünen*, rakam: 3236, 6/70)

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce

a) **Âişe** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz’in**, ablası **Esmâ** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*) ile arası 10 yaş olduğuna göre hicrette yaşı 17’dir.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

b) Kamer Sûresi, hicretten beş sene evvel nâzil olduğuna göre, **Âişe** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz**'in onun nüzûlünü müşâhede edip âyetlerini naklettiği yaş 12'dir.

c) Bu âyetin nüzûlü ile Bedir Harbi arasında yedi sene olduğuna göre Bedir Vakası günlerinde yaşı 18'den ileridir.

d) **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile evliliği de Bedir'den bir ay sonra Şevvâl ayında vukû bulduğuna göre demek ki evlendiğinde 18'i doldurmuş, 19 yaşından dört ay almıştır.

DÖRDÜNCÜ DELİL

Hazreti Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*)
Vâlidemiz'in Mekke Dönemiyle İlgili
Olarak Anlattığı Bâzı Hâtıralar Rasûlüllâh
(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile Evlilik Yaşı
Hakkında İpuçları Vermektedir

Hadîs ve siyer kitaplarında **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in Mekke dönemi ile ilgili bâzı hâtırâtı yer almaktadır ki bu rivâyetler konumuz açısından önem arz etmektedir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Bunlara örnek verecek olursak:

**1) Fil Hâdisesi'nden Geriye Kalan
İki Kişiyi Mekke'de Dilenirken
Gördüğünü Beyân Etmesi**

Risâletten kırk sene önce gerçekleşen ve tarih belirlemede bir kıstas olarak kabûl gören Fil Hâdisesi'nden geriye kalan iki kişiyi Mekke'de dilenirken gördüğünü söylemesi **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın yaşı hakkında bize fikir vermektedir.

Nitekim **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz:**

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: «لَقَدْ رَأَيْتُ قَائِدَ الْفِيلِ
وَسَائِسَهُ بِمَكَّةَ أَغْمَيْنِ مُقْعَدَيْنِ يَسْتَطْعِمَانِ.»

“**Ben** (Ebrehe'nin Ka'be'yi yıkmak için getirdiği fil ordusunun başındaki) **fili çekip götüren adam ile onun bakımını yapan seyisini** (yıllar sonra) **Mekke'de gördüm ki; ikisi de kör ve kötürüm vaziyette (insanlardan ekmek) yemek dileniyorlardı.**” diye anlatırdı. (İbnü Kesîr, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, 1/38; Aynı mlf., *el-Bidâye ve'n-nihâye*, 2/219; **el-Kurtubî**, *el-Câmi'u li-ahkâmi'l-Kur'ân*, 20/195; **el-Heysemî**, *Mecma'u'z-zevâid*, rakam: 5704, 3/285)

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Bu rivâyetten **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)'in doğumundan birkaç ay önce Ka'be'yi yıkmaya gelen Ebrehe'nin ordusunun tümünün topluca helâk olmadığı, bâzılarının Mekke ehline sığınarak İslâm dîni gelene kadar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Zâten **Ebrehe**'nin de Mekke'de hastalanıp Yemen'de öldüğü bilinmektedir.

Ayrıca fil ashâbından arta kalan kişilerin âhir ömürlerini yaşadıkları dönemde **Âişe** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz**'in bu olayları tahlîl edip nakledecek yaşta olduğu yine bu rivâyetten anlaşılmaktadır ki bu da İslâm'ın ilk döneminde onun en az beş-altı yaşlarında olduğu husûsunda bir fikir verebilir.

2) Mekke Döneminin Başlarında Babasının Çektiği Sıkıntıları Tafsîlatla Anlatması

Yine böylece babasının çektiği sıkıntıları ve **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile babasının hicret yolculuğuna onların evinde hazırlanışı gibi hicretin başladığı günlerde yaşanan bâzı olayları beyân sadedindeki sözleri **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın o günlerde aklı başında bir kız olduğu görüşünü teyid eder mâhiyettedir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Nitekim ‘Urve ibnü’z-Zübeyr (Radiyallâhu Anhümâ), **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in zevcesi (kendisinin de teyzesi olan) **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın şöyle anlattığını nakletmiştir:

عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: «لَمْ أَغْلُ أَبَوَيَّ قَطُّ إِلَّا وَهُمَا يَدِينَانِ الدِّينَ وَلَمْ يَمُرَّ عَلَيْنَا يَوْمٌ إِلَّا يَأْتِينَا فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَفِي النَّهَارِ بُكْرَةً وَعَشِيَّةً، فَلَمَّا ابْتُلِيَ الْمُسْلِمُونَ خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ مُهَاجِرًا نَحْوَ أَرْضِ الْحَبَشَةِ حَتَّى إِذَا بَلَغَ بَرَكَ الْغِمَادِ لَقِيَهُ ابْنُ الدَّغْنَةِ وَهُوَ سَيِّدُ الْقَارَةِ فَقَالَ: «أَيْنَ تُرِيدُ يَا أَبَا بَكْرٍ؟»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «أَخْرَجَنِي قَوْمِي فَأُرِيدُ أَنْ أَسِيحَ فِي الْأَرْضِ وَأَعْبُدَ رَبِّي»، قَالَ ابْنُ الدَّغْنَةِ: «فَإِنَّ مِثْلَكَ يَا أَبَا بَكْرٍ! لَا يَخْرُجُ وَلَا يُخْرَجُ، إِنَّكَ تَكْسِبُ الْمَعْدُومَ وَتَصِلُ الرَّحِمَ وَتَحْمِلُ الْكُلَّ وَتَقْرِي الضَّيْفَ وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ، فَأَنَا لَكَ جَارٌ، إِرْجِعْ وَاعْبُدْ رَبَّكَ بِبِلَدِكَ»، فَرَجَعَ وَارْتَحَلَ مَعَهُ ابْنُ الدَّغْنَةِ

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHÎ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ

فَطَافَ ابْنُ الدَّغْنَةِ عَشِيَّةً فِي أَشْرَافِ قُرَيْشٍ فَقَالَ لَهُمْ:
«إِنَّ أَبَا بَكْرٍ لَا يَخْرُجُ مِثْلَهُ وَلَا يُخْرَجُ أَتُخْرِجُونَ رَجُلًا
يَكْسِبُ الْمَعْدُومَ وَيَصِلُ الرَّحِمَ وَيَحْمِلُ الْكُلَّ وَيَقْرِي
الضَّيْفَ وَيُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ فَلَمْ تُكَذِّبْ قُرَيْشٌ
بِجَوَارِ ابْنِ الدَّغْنَةِ»، وَقَالُوا لِابْنِ الدَّغْنَةِ: «مُرْ أَبَا بَكْرٍ،
فَلْيَعْبُدْ رَبَّهُ فِي دَارِهِ، فَلْيُصَلِّ فِيهَا وَلْيَقْرَأْ مَا شَاءَ وَلَا
يُؤْذِنَا بِذَلِكَ وَلَا يَسْتَغْلِنَ بِهِ فَإِنَّا نَخْشَى أَنْ يَفْتِنَ نِسَاءَنَا
وَأَبْنَاءَنَا»، فَقَالَ ذَلِكَ ابْنُ الدَّغْنَةِ لِأَبِي بَكْرٍ، فَلَبِثَ أَبُو
بَكْرٍ بِذَلِكَ يَعْبُدُ رَبَّهُ فِي دَارِهِ وَلَا يَسْتَغْلِنُ بِصَلَاتِهِ وَلَا
يَقْرَأُ فِي غَيْرِ دَارِهِ ثُمَّ بَدَأَ لِأَبِي بَكْرٍ فَابْتَنَى مَسْجِدًا بِفِنَاءِ
دَارِهِ وَكَانَ يُصَلِّي فِيهِ وَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ فَيَنْقَذُ عَلَيْهِ نِسَاءُ
الْمُشْرِكِينَ وَأَبْنَاءُؤُهُمْ وَهُمْ يَعْجَبُونَ مِنْهُ وَيَنْظُرُونَ إِلَيْهِ
وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَجُلًا بَكَاءً لَا يَمْلِكُ عَيْنُهُ إِذَا قَرَأَ الْقُرْآنَ
وَأَفْزَعَ ذَلِكَ أَشْرَافَ قُرَيْشٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَأَرْسَلُوا إِلَى
ابْنِ الدَّغْنَةِ فَقَدِمَ عَلَيْهِمْ فَقَالُوا: «إِنَّا كُنَّا أَجْرْنَا أَبَا بَكْرٍ
بِجَوَارِكَ عَلَى أَنْ يَعْبُدَ رَبَّهُ فِي دَارِهِ فَقَدْ جَاوَزَ ذَلِكَ

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

فَابْتَنَى مَسْجِدًا بِفَنَاءِ دَارِهِ فَأَعْلَنَ بِالصَّلَاةِ وَالْقِرَاءَةِ فِيهِ
وَإِنَّا قَدْ خَشِينَا أَنْ يَفْتِنَ نِسَائُنَا وَأَبْنَاءُنَا فَاَنْهَهُ فَإِنْ أَحَبَّ
أَنْ يَقْتَصِرَ عَلَى أَنْ يَعْبُدَ رَبَّهُ فِي دَارِهِ فَعَلَ وَإِنْ أَبَى إِلَّا
أَنْ يُعْلِنَ بِذَلِكَ فَسَلَّهُ أَنْ يَرُدَّ إِلَيْكَ ذِمَّتَكَ فَإِنَّا قَدْ كَرِهْنَا
أَنْ نُخْفِرَكَ وَلَسْنَا مُقَرِّينَ لِأَبِي بَكْرٍ الْإِسْتِعْلَانَ، قَالَتْ
عَائِشَةُ: «فَأَتَى ابْنُ الدَّغِنَةِ إِلَى أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ: «قَدْ عَلِمْتَ
الَّذِي عَاقَدْتُ لَكَ عَلَيْهِ فَإِنَّمَا أَنْ تَقْتَصِرَ عَلَى ذَلِكَ وَإِنَّمَا
أَنْ تَرْجِعَ إِلَيَّ ذِمَّتِي فَإِنِّي لَا أَحِبُّ أَنْ تَسْمَعَ الْعَرَبُ
أَنِّي أَخْفَرْتُ فِي رَجُلٍ عَقَدْتُ لَهُ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «فَإِنِّي
أَرُدُّ إِلَيْكَ جَوَارِكَ وَأَرْضِي بِجَوَارِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالنَّبِيِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ بِمَكَّةَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْمُسْلِمِينَ: «إِنِّي أُرِيتُ دَارَ هِجْرَتِكُمْ ذَاتَ
نَخْلٍ بَيْنَ لَا بَتَيْنِ وَهُمَا الْحَرَّتَانِ»، فَهَاجَرَ مَنْ هَاجَرَ قَبْلَ
الْمَدِينَةِ وَرَجَعَ عَامَّةٌ مَنْ كَانَ هَاجَرَ بِأَرْضِ الْحَبَشَةِ إِلَى
الْمَدِينَةِ وَتَجَهَّزَ أَبُو بَكْرٍ قَبْلَ الْمَدِينَةِ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «عَلَى رِسْلِكَ فَإِنِّي أَرْجُو

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ

أَنْ يُؤْذَنَ لِي»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «وَهَلْ تَرْجُو ذَلِكَ بِأَبِي
أَنْتَ؟»، قَالَ: «نَعَمْ»، فَحَبَسَ أَبُو بَكْرٍ نَفْسَهُ عَلَى رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُصْحَبَهُ وَعَلَفَ رَاِحِلَتَيْنِ كَانَتَا
عِنْدَهُ وَرَقَ السَّمْرِ وَهُوَ الْخَبْطُ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ، قَالَ ابْنُ
شِهَابٍ: «قَالَ عُرْوَةُ: «قَالَتْ عَائِشَةُ: «فَبَيْنَمَا نَحْنُ يَوْمًا
جُلُوسٌ فِي بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ فِي نَحْرِ الظُّهَيْرَةِ قَالَ قَائِلٌ
لِأَبِي بَكْرٍ: «هَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَقَبِّعًا
فِي سَاعَةٍ لَمْ يَكُنْ يَأْتِينَا فِيهَا»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «فِدَاءُ لَهُ
أَبِي وَأُمِّي وَاللَّهِ مَا جَاءَ بِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ إِلَّا أَمْرٌ»،
قَالَتْ: «فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَأْذَنَ
فَأُذِنَ لَهُ فَدَخَلَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَبِي
بَكْرٍ: «أَخْرِجْ مَنْ عِنْدَكَ»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «إِنَّمَا هُمْ أَهْلُكَ
بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ!»، قَالَ: «فَإِنِّي قَدْ أُذِنَ لِي فِي
الْخُرُوجِ»، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: «الصَّحَابَةُ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ
اللَّهِ!»، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «نَعَمْ»، قَالَ
أَبُو بَكْرٍ: «فَخُذْ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِحْدَى رَاِحِلَتَيَّ

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

هَاتَيْنِ»، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «بِالثَّمَنِ»،
قَالَتْ عَائِشَةُ: «فَجَهَّزْنَاهُمَا أَحْتَّ الْجِهَارِ وَصَنَعْنَا لَهُمَا
سُفْرَةً فِي جِرَابٍ فَقَطَعْتُ أَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ قِطْعَةً
مِنْ نِطَاقِهَا فَرَبَطْتُ بِهِ عَلَى فَمِ الْجِرَابِ فَبِذَلِكَ سُمِّيَتْ
ذَاتُ النِّطَاقَيْنِ»، قَالَتْ: «ثُمَّ لَحِقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ بَغَارٍ فِي جَبَلٍ ثَوْرٍ فَكَمْنَا فِيهِ ثَلَاثَ
لَيَالٍ يَبِيتُ عِنْدَهُمَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ وَهُوَ غُلَامٌ شَابٌّ
ثَقِفَ لَقْنٌ فَيُدْلِجُ مِنْ عِنْدِهِمَا بِسَحَرٍ فَيُضْبِحُ مَعَ قُرَيْشٍ
بِمَكَّةَ كَبَائِتٍ فَلَا يَسْمَعُ أَمْرًا يُكْتَادَانِ بِهِ إِلَّا وَعَاهُ حَتَّى
يَأْتِيَهُمَا بِخَبَرِ ذَلِكَ حِينَ يَخْتَلِطُ الظَّلَامُ وَيَزْعَى عَلَيْهِمَا
عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ مَوْلَى أَبِي بَكْرٍ مَنَحَةً مِنْ غَنَمٍ فَيُرِيحُهَا
عَلَيْهِمَا حِينَ تَذْهَبُ سَاعَةٌ مِنَ الْعِشَاءِ فَيَبِيتَانِ فِي رِشْلِ
وَهُوَ لَبَنٌ مَنَحْتَهُمَا وَرَضِيْفَهُمَا حَتَّى يَنْعَقَ بِهَا عَامِرُ بْنُ
فُهَيْرَةَ بِغَلَسٍ يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ تِلْكَ اللَّيَالِي
الثَّلَاثِ وَاسْتَأْجَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو
بَكْرٍ رَجُلًا مِنْ بَنِي الدَّيْلِ وَهُوَ مِنْ بَنِي عَبْدِ بْنِ عَدِيٍّ

RASÛLÜLLÂH (*SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM*) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(*RADİYALLÂHU ANHÂ*) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ

هَادِيَا خَرِيَّتًا وَالْخَرِيْتُ الْمَاهِرُ بِالْهَدَايَةِ قَدْ غَمَسَ حِلْفًا
فِي آلِ الْعَاصِ بْنِ وَائِلٍ السَّهْمِيِّ وَهُوَ عَلَى دِينِ كُفَّارِ
قُرَيْشٍ فَأَمِنَاهُ فَدَفَعَا إِلَيْهِ رَاِحِلَتَيْهِمَا وَوَاعَدَاهُ غَارَ ثَوْرٍ
بَعْدَ ثَلَاثِ لَيَالٍ بِرَاِحِلَتَيْهِمَا صُبْحَ ثَلَاثٍ وَانْطَلَقَ مَعَهُمَا
عَامِرُ بْنُ فُهَيْرَةَ وَالِدُّ لَيْلٍ فَأَخَذَ بِهِمْ طَرِيقَ السَّوَا حِلٍّ.

“Ben annemi ve babamı (Ebû Bekr ile Ümmü Rûmân’ı) bildim bileli onlar İslâm dîni üzereydiler. Hiçbir gün geçmezdi ki **Rasûlül-lâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) mutlakâ gündüzün iki tarafında; sabah-akşam bize gelirdi.

Müslümanlar belâya dûçâr kılınınca **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anh*) (daha önce Rasûlül-lâh (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*)den Habeşistan’a hicret için izin alan Müslümanlara yolda kavuşmak için) Habeşistan topraklarına doğru muhâcir olarak yola çıktı.

Nihâyet (Yemen cihetine doğru Mekke’ye beş gecelik mesâfede bulunan) Berkü’l-Ğımâd’a ulaşınca (Kureyş kabîlesinden Benûzühre’nin antlaşmalılığı Hûn ibnü Huzeymeoğulların-

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

dan meşhur bir kabîle olan) **Kâre**'nin efendisi **İbnü'd-Değine** (künyeli Hâris ibnü Yezîd) ona rastladı ve: 'Yâ **Ebâ Bekr**! Nereye gitmek istiyorsun?' diye sordu.

Ebû Bekr (*Radiyallâhu Anh*) da (ona o dönem kâfir olduğu için esas gideceği yeri söylemeyip): "**Kavmim beni çıkarttı** (Kureyş müşrikleri benim Mekke'den çıkmama sebep oldu), **ben de yeryüzünde bir zaman dolaşıp Rab-bim'e ibâdet etmek istiyorum.**" dedi.

O zaman **İbnü'd-Değine**: 'Yâ **Ebâ Bekr**! Senin gibi biri (memleketinden) çıkmaz ve çıkartılmaz, gerçekten sen yok olan bir şeyi dahî kazanır (ve en olmayacak şeyleri dahî elde ederek insanlara başkasının yanında bulamayacakları şeyleri verirsin ve iyilik yollarına cömertçe harcar)sın, sıla-i rahim yaparsın, (işini görmekten âciz olan âile fertlerine âit) yükler çekersin, misâfir ağırlarsın ve (borçlar gibi) haklar(ı yerine getirme) uğrunda başa gelen sıkıntılara karşı (insanlara) yardımcı olursun (senin gibi iyilik sâhibi kimseye bu yapılamaz).

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Ben senin hâmin olurum (seni savunurum), haydi dön kendi belden (olan Mekke)de **Rabbi'**ne ibâdet et.' dedi.

Böylece o geri döndü, **İbnü'd-Değine** de onunla berâber yolculuk yaptı.

(Mekke'ye döndükten sonra) bir ikindi vakti **İbnü'd-Değine** Kureyş eşrâfını dolaşarak onlara: '**Ebû Bekr** gibi biri (memleketinden) çıkmaz ve çıkartılamaz!

Siz yok olan bir şeyi dahî kazan(ıp iyilik yollarına cömertçe harcay)an, sıla-i rahim yapan, taşınması ağır hakları(n îfâsını üstüne alıp) yüklenen, misâfir ağırlayan ve **Hakk** (Te'âlâ'n)ın takdîriyle insana ârız olan (borçlar gibi) haklara karşı (insanlara) yardımcı olan bir insanı nasıl çıkartırsınız?' dedi.

Böylece Kureyş, **İbnü'd-Değine**'nin **Ebû Bekr**'e verdiği emânı (güvenceyi) reddetmeyerek **İbnü'd-Değine**'ye: '**Ebû Bekr**'e emret, **Rabbi'**ne (başka şehirlerde değil de) kendi evinde ibâdet yapsın, orada namaz kılsın, dilediği kadar Kur'ân okusun fakat bu yaptıklarını açık yaparak böylece bize eziyet etmesin.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Çünkü gerçekten biz kadınlarımızı ve oğullarımızı fitneye düşürmesinden endişe ediyoruz (onun ibâdetlerini görüp etkilenererek atalarının dînini bırakıp İslâm'a gireceklerinden korkuyoruz).’ dediler.

İbnü'd-Değine de bunu **Ebû Bekr**'e söyledi, böylece **Ebû Bekr** bir süreliğine **Rabbi**'ne evinde ibâdet etti, namazını açıktan kılmadı, evinden başka bir yerde Kur'ân okumadı.

Sonra **Ebû Bekr**'in aklına başka bir fikir geldi, evinin önünde bir mescit binâ etti, artık orada namaz kılıyordu ve Kur'ân okuyordu, bunu gören müşriklerin kadınları ve oğulları onu görmek için izdiham yapmaya başladılar.

O(nun okuduğu Kur'ân-ı Kerîm âyetlerini dinlemek ve ibâdetlerini seyretmek) onların çok hoşuna gidiyordu, onlar ona ilgiyle bakıyorlardı.

Ebû Bekr çok ağlayan bir adamdı, Kur'ân okuduğu zaman gözlerine mâlik olamazdı, bu durum müşriklerden olan Kureyş eşrâfını korkuttu (hanımları ve çocukları Müslüman olur diye endişeye sevketti).

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Bunun üzerine onlar **İbnü'd-Değine**'ye haber sal(ıp onu çağır)dılar, o yanlarına gelince: 'Biz **Ebû Bekr**'e **Rabbi**'ne kendi evinde ibâdet etsin diye senin emânınla (verdiğin güvence ile) emân (dokunulmazlık güvencesi) vermiştik.

Fakat o, bu güvenceyi aştı, evinin önünde bir mescid binâ etti, orada açıkça namaz kılmaya ve Kur'ân okumaya başladı, biz gerçekten kadınlarımızı ve oğullarımızı fitnelendirecek diye korktuk, hemen onu nehyet (ibâdetlerini açıkta yapmasını yasakla)!

Eğer **Rabbi**'ne evinde ibâdet etmekle yetinmek isterse böyle yapsın, yok eğer mutlakâ bunu açık yapacaksa ondan zimmetini (ona verdiğin güvenceyi ve dokunulmazlık sözünü) sana geri iâde etmesini iste.

Zîrâ biz senin güvenceni bozmak istemedik, ama **Ebû Bekr**'in açıktan ibâdet etmesini de kabûl edecek değiliz.' dediler.

Bunun üzerine **İbnü'd-Değine**, **Ebû Bekr**'e gelerek: 'Sen benim senin hakkında (müşriklerle) ne anlaşma yaptığımı iyice bilmektesin.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Ya bununla yetinirsin ya da sana verdiğim güvenceyi bana geri verirsin, zîrâ ben Arapların: ‘Bir adama verdiğim güvence hakkında bana hıyânet yapıldı.’ diye duymalarını istemem. (Çünkü bu benim îtibârımı zedeler.)’ deyince **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*): “**Ben sana zimmetini geri iâde ediyorum, Allâh-u Azze ve Celle’nin zimmetine** (O’nun emânına ve korumasına) **râzı oluyorum.**” dedi.

O günlerde **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) Mekke’de bulunuyordu. **Nebî** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) o sırada Mülümanlara: “**Şüphesiz bana sizin hicret yurdunuz iki siyah taşlıklı arâzînin arasında bulunan hurmalık bir yer olarak gösterildi.**” buyurmuştu.

Bunun üzerine hicret edenler Medîne cihe-tine doğru yola çıktı. Evvelce Habeşistan topraklarına hicret etmiş bulunanların büyük bir bölümü de (Müslümanların Medîne’de yerleştiğini duyarak) Medîne’ye döndü.

Ebû Bekr Medîne’ye doğru (hicret etmek için) yola çıkmak üzere hazırlanınca **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te ‘âlâ Aleyhi ve Sellem*) ona:

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

“**Biraz sabret! Zîrâ ben bana da (hicret için) izin verilmesini ummaktayım.**” buyurdu.

O zaman **Ebû Bekr**: “**Babam sana fedâ! Sen de bunu umuyor musun?**” deyince **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*): “**Evet.**” buyurdu.

Böylece **Ebû Bekr** kendini **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*)e yol arkadaşı olmak için sakladı, yanında bulunan iki yük devesini de dört ay boyunca muğaylan ağacından düşürülen yapraklarla besledi.”

Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*) sözlerine şöyle devâm etti: “Bir gün biz sıcağın şiddetlendiği zevâl vaktinin evvelinde (babam) **Ebû Bekr**’in evinde otururken birisi **Ebû Bekr**’e: ‘İşte bu **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)! Başını kapatmış vaziyette (geliyor).’ dedi.

O saat **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in bize geldiği saat değildi. **Ebû Bekr**: “**Babam-annem ona fedâ! Vallâhi onu bu saatte (ancak) önemli bir iş (bize) getirdi.**” dedi.

Derken **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) geldi ve (eve girmek için) izin istedi, kendisine izin verilince içeri girdi ve hemen **Ebû Bekr**’e:

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

“Yanındakileri dışarı çıkar.” dedi.

Ebû Bekr ise ona: **“Babam sana fedâ olsun yâ Rasûlüllâh! Onlar senin âilenden başkaları değiller (nişanlın Âişe, annesi ve kız kardeşi, yabancı yok).” dedi.**

Rasûlüllâh (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*): **“Gerçekten bana (Mekke’den) çıkış husûsunda izin verildi.”** deyince, **Ebû Bekr**: **“Babam sana fedâ olsun yâ Rasûlellâh! Seninle yol arkadaşlığı (istiyorum).” dedi.**

Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) de: **“Olur.”** buyurdu. (O zaman babamın ağladığını gördüm, hâlbuki o vakte kadar kimsenin sevinçten ağlayacağını sanmazdım.)

Ebû Bekr (*Radiyallâhu Anh*): **“Babam sana fedâ olsun yâ Rasûlellâh! Şu iki yük devesinden birini aliver.”** deyince **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*): **“Parayla (alırım ki hicret yolunda infakta bulunmuş olayım).”** buyurdu.

Biz o iki deveyi çok süratli bir şekilde yola hazırladık, bir torbanın içerisine kendileri için azık da koyduk.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Ebû Bekr'in kızı (kardeşim) **Esmâ** kemere-
rinden bir parça keserek onunla torbanın ağ-
zını bağladı, işte bu sebeple kendisi '**Zâtü'n-
nitâkayn** (iki kemer sâhibi)' diye adlandırıldı.

Sonra **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ve **Ebû Bekr** Sevr dağındaki bir mağaraya gide-
rek orada üç gece gizlendiler.

Ebû Bekr'in oğlu (kardeşim) **Abdullâh** on-
ların yanında geceliyordu.

O günlerde kendisi çabuk kavrayan, fetânetli
genç bir çocuktur. Seher vakti onların yanın-
dan ayrılıp Mekke'de geceleyen biri gibi sa-
bahleyin Kureyş'le birlikte sabahlıyordu.

Artık o onlar hakkında kurulan hîle ve tu-
zaklardan ne duyuyorsa mutlaka onları ezber-
liyor, karanlık ortalığa işlediği zaman bu ha-
berleri onlara getiriyordu.

Ebû Bekr'in âzatlısı **Âmir ibnü Führey-
re** (**Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*)a âit) otardığı ko-
yulardan sabah-akşam sağılabilen bir koyu-
nu saklıyor, sonra yatsı vaktinden bir saat ge-
çince o koyunu onların yanına getiriyordu (on-
lar da sağıp içiyorlardı).

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Böylece onlar tâze süt içerek geceliyorlardı ki o süt kendi sağmal (koyun)larının sütü idi ve sıvılığı gitsin (de kıvama gelsin) diye içine kızgın taş konularak pişirilmişti.

Nihâyet gece karanlığının kaybolması yaklaştığında **Âmir ibnü Fûheyre** (mağaranın önüne gelip) koyuna seslenerek onu (alıp) götürüyordu. O üç gecenin her bir gecesinde **Âmir** böylece yaptı.

Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ve **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*) (Mekke'de bulunuyorlarken) Abd ibnü 'Adiyyoğulları olan Benüddîl kabîlesinden, (Abdullâh ibnü Ureykît adında) çok mâhir bir rehberi para ile tutmuştlar.

Bu adam **Âs ibnü Vâil es-Sehmî** ile antlaşmalı olarak elini yemin suyuna boyamıştı.

Dolayısıyla o, Kureyş kâfirlerinin dîni üzere idi. Fakat onlar ona güvenip bineklerini kendisine teslim etmiş ve üç gece sonra **Sevr** mağarasında buluşacaklarına dâir onunla sözleşmişlerdi. O da üçüncü gecenin sabahında binek develerini kendilerine getirdi.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Böylece Âmir ibnü Führeyre ile o delil (rehber Abdullâh ibnü Ureykıt) onlarla berâber yola çıktılar, akabinde o rehber onlara (Usfân'ın alt tarafında kalan) sâhil yolunu tutturdu.”

(el-Buhârî, *es-Sahîh*, *Menâkibu'l-ensâr*:45, *rakam*: 3905, 5/58; ‘Abdürrezzâk, *el-Musannef*, *rakam*: 9743; Ahmed ibnü Hanbel, *el-Müsned*, *rakam*:25626, 42/419-421; İbnü Ebî Hâtim, *et-Tefsîr*, 6/1799)

Bu Rivâyetten Çıkarılan Netîceler

a) Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*) Vâlidemiz'in İslâm'ın bidâyetinde **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) in sabah-akşam evlerine gelip gittiğini naklediyor olması İslâm'ın ilk döneminde yaşanan sıkıntıların şâhidi olduğunun açık bir delîlidir.

Bu konuda tanıklık yaptıklarını anlatabilmek ise İslâm'ın bidâyetinde dört beş yaşından aşağı olduğunu kabûl etmemiz gereken bir çocuk hakkında tasavvur edilemez.

Nübüvvetin ilk yıllarında en az dört yaşında olduğunu kabûl etmemiz gereken bir çocuk ise hicrette en az 17 yaşında olacaktır.

Bu da izdivaç yaşının 18-19 olmasını kabûl etmemizi gerektirmektedir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

b) Âişe (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz**'in Mekke döneminde yaşanan hâdiseleri bu kadar tafsîlatlı bir şekilde anlatması, onun Mekke dönemindeki yaşının çok küçük olmadığına açıkça delâlet etmektedir.

Özellikle babasının Habeşistan'a hicret teşebbüsü ile ilgili konuyu anlatırken onu kimin yoldan çevirdiğini, aralarında ne konuşmalar geçtiğini ve bunu müteakip gelişen birçok hâdiseyi tafsîlâtıyla nakletmesi, babasının hicrete kalkışması döneminde **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in en az 7-8 yaşlarında olduğunu kabûl etmemizi gerektirmektedir.

Zîrâ bu yaşlardan aşağı çağda bulunan bir çocuğun bu hadisleri bu kadar tafsîlâtıyla kavrayıp sonradan anlatabilmesi akla mantığa uygun düşmemektedir.

c) Habeşistan'a hicretin nübüvvetin beşinci senesinde olduğu ise bilinmektedir.

(**İbnü Cemâ'a**, *el-Muhtasaru'l-kebîr fî sîreti'r-Rasûl Sallelâhu Aleyhi ve Sellem*, sh:36; **İbnü Kunfüz**, *Vesîletü'l-İslâm bi'n-Nebiyyi 'Aleyhi's-Salâtü ve's-Selâm*, sh:96; **Muhammed ibnü 'Ömer Bahrak**, *Hadâiku'l-envâr ve Metâli'u'l-esrâr fî sîreti'n-Nebiyyi'l-Muhtâr*, sh:61, 186)

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

d) Âişe (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz** nübüvvetin beşinci yılında en az yedi yaşında olsa bile bu onun hicrette en az on beş yaşında olmasını gerektirir.

e) Rasûlüllâh (*Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sel-lem*) ile izdivâcının hicretten on altı ay sonra olduğunu bildiğimize göre bu durumda evlilik akdinin 17 yaşında tahakkuk ettiğini kabullenmemiz gerekir.

3) Namazın İkişer Rekât Olarak Farz Kılındığını Nakletmesi

Âişe (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz**'in ilk defâ namazın ikişer rekât farz kılındığını, mukîm olanlar için daha sonraları onun dört rekâta çıkarıldığını, ancak sefer durumlarında yine iki rekât olarak bırakıldığını ifâde etmesi de dikkat çekicidir.

Nitekim **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: «كَانَتْ الصَّلَاةُ
رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ حِينَ فُرِضَتْ، فَزِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ،
وَأَقِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ عَلَى الْفَرِيضَةِ الْأُولَى.»

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

“Namaz farz edildiği zaman iki rekât iki rekât olarak farz kılınmıştı, hazar namazında (mukîm iken kılınan da öğle, ikindi ve yatsı namazlarına iki rekât, akşama ise bir rekât) ziyâde edildi, seferin namazı ise ilk farz üzere bırakıldı (yolculukta kılınan namaz iki olarak kaldı).” (et-Taberânî, *el-Mu‘cemü’l-Evsat*, rakam: 4454, 4/368; İbnü Hişâm, *es-Sîre*, 1/243) diye anlatmıştır.

Dikkat edilmesi gereken husus; bu bilgiyi ondan başka bize, sâdece İbnü Abbâs, Selmân-ı Fârisî ve Sâib ibnü Yezîd (*Radiyallâhu Anhüm*)un intikâl ettirmiş olmalarıdır. (et-Taberânî, *el-Mu‘cemü’l-evsat*, rakam: 5409, 5/313; Aynı mlf., *el-Mu‘cemü’l-kebîr*, rakam: 6676, 7/155)

Selmân-ı Fârisî (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anh*), **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz** ile Medîne’de buluşmuş, **Sâib ibnü Yezîd** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anh*) zâten hicretten üç sene sonra Medîne’de dünyâya gelmiştir.

İbnü Abbâs (*Radiyallâhu Anhümâ*) ise, bi‘setin onuncu senesinde, hicretten üç sene önce ve **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ve ashâbının Şi‘b-i Ebî Tâlib’de muhâsara altında bulunduğu dönemde dünyâya gelmiştir.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Demek ki; her üç sahâbînin de ne Mekke'nin ilk senelerinde kılınan ikişer rekât namaza şâhid olmalarına, ne de Mi'râc Gecesi'nde gelen beş vakit namaz emrini görüp intikâl ettirmelerine imkân yoktur.

Öyleyse bu husus, bizzât **Âişe** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) **Vâlidemiz**'in müşâhede ederek yaşadığı bir gerçektir.

Bu ise onun, nübüvvetin daha ilk günlerine muttalî olduğunu ve yaşının da o gün bütün bunları kavrayacak noktada bulunduğunu göstermektedir.

**4) İsâf ve Nâile Putları Hakkındaki
Mâlûmâtı Nakletmesi**

Âişe (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in Mekke dönemine âit yaptığı nakillerden biri de Safâ ve Merve üzerinde bulunan **İsâf** ve **Nâile** adlı putlar hakkında yaptığı açıklamadır.

Nitekim **Sa'd ibnü Zürâre**'nin oğlu **Abdurahmân**'ın kızı **'Amra** (Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ) şöyle demiştir:

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدِ بْنِ زُرَّارَةَ أَنَّهَا
قَالَتْ: سَمِعْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا تَقُولُ: «مَا زِلْنَا
نَسْمَعُ أَنَّ إِسَافًا وَنَائِلَةً كَانَا رَجُلًا وَامْرَأَةً مِنْ جُرْهُمِ،
أَحْدَثَا فِي الْكُغْبَةِ، فَمَسَخَهُمَا اللَّهُ تَعَالَى حَجَرَيْنِ.»

“Ben Âişe (Radiyallâhu Anhâ)y1:

‘Biz sürekli duyardık ki; şüphesiz **İsâf** ve **Nâile** Cürhum kabîlesinden bir adamla bir kadınmışlar ki bu ikisi Ka‘be’de cürüm işlemişler (zinâ yapmışlar) ve bu sebeple **Allâh-u Te‘âlâ** o ikisini iki taş hâline döndürmüştü.’ derken işittim.” (İbnü Hişâm, *es-Sîre*, 1/83)

İşte **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)nın bu ve benzeri ifâdelerde bulunarak ilk günlerle ilgili nakillerde zikrettiği daha pek çok hâtırât, kendisinin İslâm’ın ilk günlerinden îtibâren, gelişmeleri tâkip edebilecek erişkin bir çağda olduğunu ifâde etmektedir.

RASÛLÜLLÂH (*SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM*) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(*RADİYALLÂHU ANHÂ*) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ

BEŞİNCİ DELİL

Hazreti Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*)

**Vâlidemiz'in Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi
ve Sellem*)den Önce Cübeyr ibnü Mut'ım
ile Nişanlı Olması, Rasûlüllâh (*Sallellâhu
Aleyhi ve Sellem*) ile Evlilik Yaşının Büyük
Olduğunu Kesinlikle İsbât Etmektedir**

**Âişe (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*)nın, Rasûlüllâh
(*Sallellâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem*) ile izdivâcî söz ko-
nusu olduğu günlerde Âişe (*Radiyallâhu Te'âlâ An-
hâ*) Vâlidemiz'in, Mut'im ibnü Adiyy'in oğlu
Cübeyr ile sözlü oluşu da Rasûlüllâh (*Sallel-
lâhu Te'âlâ Aleyhi ve Sellem*) ile evlilik yaşının bü-
yük olduğu kanaatini güçlendirmektedir.**

Burada ayrıca dikkat çeken husus, söz konu-
su teklifin, **Havle bintü Hakîm (*Radiyallâhu Te'â-
lâ Anhâ*)** gibi âile dışından birisi tarafından gün-
deme getirilmiş olmasıdır.

Zîrâ bu, **Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*)**nın, o gün evli-
lik çağına gelmiş ve evlendirilebilecek genç bir
kız olduğunu açıkça ifâde etmektedir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Mûteber kaynaklarda zikredilen bu “Sözlülük hâli”nin, **İbnü Adiyy** âilesi tarafından ve oğullarının din anlayışı değişir gerekçesiyle feshedildiği de bilinen bir gerçektir.

Nitekim **Ahmed ibnü Hanbel** (*Rahimehullâh*)'ın kendilerinden rivâyette bulunduğu **Ebû Seleme** ve **Yahyâ** (*Rahimehumellâh*) şöyle anlatmışlardır:

عن أبي سلمة ويحيى رحمهما الله قالا: «لَمَّا هَلَكَتْ خَدِيجَةُ، جَاءَتْ خَوْلَةَ بِنْتُ حَكِيمٍ امْرَأَةَ عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ، قَالَتْ: «يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَلَا تَزَوِّجُ؟»، قَالَ: «مَنْ؟»، قَالَتْ: «إِنْ شِئْتَ بِكَرًّا، وَإِنْ شِئْتَ ثَيِّبًا؟»، قَالَ: «فَمَنْ الْبِكْرُ؟»، قَالَتْ: «ابْنَةُ أَحَبِّ خَلْقِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْكَ عَائِشَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ»، قَالَ: «وَمَنْ الثَّيِّبُ؟»، قَالَتْ: «سَوْدَةُ بِنْتُ زَمْعَةَ، أَمَنْتُ بِكَ، وَاتَّبَعْتُكَ عَلَى مَا تَقُولُ»، قَالَ: «فَاذْهَبِي فَاذْكُرِيهِمَا عَلَيَّ»، فَدَخَلَتْ بَيْتَ أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَتْ: «يَا أُمَّ رُومَانَ! مَاذَا أَدْخَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكُم مِّنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَاتِ؟»، قَالَتْ: «وَمَا ذَاكَ؟»، قَالَتْ: «أَرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHÎ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ

وَسَلَّمَ أَخْطَبُ عَلَيْهِ عَائِشَةَ»، قَالَتْ: «إِنْتَظِرِي أَبَا بَكْرٍ
حَتَّى يَأْتِي»، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ، فَقَالَتْ: «يَا أَبَا بَكْرٍ! مَا
ذَا أَذْخَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْكُم مِّنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَاتِ؟»،
قَالَ: «وَمَا ذَاكَ؟»، قَالَتْ: «أُرْسَلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْطَبُ عَلَيْهِ عَائِشَةَ»، قَالَ: «وَهَلْ تَصْلُحُ
لَهُ؟ إِنَّمَا هِيَ ابْنَةُ أَخِيهِ»، فَرَجَعَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لَهُ، قَالَ: «إِزْجِعِي إِلَيْهِ
فَقُولِي لَهُ: «أَنَا أَخُوكَ، وَأَنْتَ أَخِي فِي الْإِسْلَامِ، وَابْتُئِكَ
تَصْلُحُ لِي»، فَرَجَعَتْ فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لَهُ، قَالَ: «إِنْتَظِرِي»،
وَخَرَجَ، قَالَتْ أُمُّ رُومَانَ: «إِنَّ مُطْعِمَ بْنِ عَدِيٍّ قَدْ كَانَ
ذَكَرَهَا عَلَى ابْنِهِ، فَوَاللَّهِ مَا وَعَدَ وَعْدًا قَطُّ، فَأَخْلَفَهُ لِأَبِي
بَكْرٍ، فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ عَلَى مُطْعِمِ بْنِ عَدِيٍّ وَعِنْدَهُ امْرَأَتُهُ
أُمُّ الْفَتْحَى، فَقَالَتْ: «يَا ابْنَ أَبِي قُحَافَةَ! لَعَلَّكَ مُضْبِئٌ
صَاحِبِنَا مُدْخِلُهُ فِي دِينِكَ الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ، إِنْ تَزَوَّجَ
إِلَيْكَ»، قَالَ أَبُو بَكْرٍ لِلْمُطْعِمِ بْنِ عَدِيٍّ: «أَقُولُ هَذِهِ
تَقُولُ»، قَالَ: «إِنَّهَا تَقُولُ ذَلِكَ»، فَخَرَجَ مِنْ عِنْدِهِ، وَقَدْ

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

أَذْهَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَا كَانَ فِي نَفْسِهِ مِنْ عِدَّتِهِ الَّتِي
وَعَدَهُ فَرَجَعَ، فَقَالَ لِحَوْلَةٍ: «أُدْعِي لِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَدَعَتْهُ فَرَوَّجَهَا إِيَّاهُ.»

“**Hadîce** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*) vefât ettiği zaman **Osmân ibnü Maz‘ûn**’un hanımı **Havle bintü Hakîm** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhümâ*) gelerek: ‘Yâ **Rasûlellâh**! Evlenmek istemez misin?’ diye sorunca **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*): “**Kiminle?**” dedi.

O: ‘İstersen bâkire, istersen dul(lardan biriyle).’ diye cevap verince **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*): “**Bâkire olan kim?**” diye sordu.

Havle (*Radiyallâhu Anhâ*): ‘**Allâh-u Azze ve Celle**’nin yarattığı kulların sana en sevgilisi olan **Ebû Bekr**’in kızı **Âişe**.’ deyince **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*): “**Peki dul olan kim?**” diye sorduğunda ‘**Sevde bintü Zem‘a** ki o sana îmân etmiş ve anlattığın konularda sana tâbi olmuş bir hanımdır.’ dedi.

Bunun üzerine **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*):

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

**“O hâlde git, o ikisine ben(im onlarla ev-
lenmek istediğim)den bahset.”** buyurdu.

Bunun üzerine **Havle** (*Radiyallâhu Anhâ*), **Ebû
Bekr** (*Radiyallâhu Anh*)'ın evine giderek eşine
hitâben: ‘Ey **Ümmü Rûmân! Allâh-u Azze ve
Celle** size ne kadar hayır ve bereket idhâl (nasîb)
etti.’ deyince, o: ‘Neden bahsediyorsun?’ dedi.

Havle (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*) da: ‘**Rasûlül-
lâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Âişe**’yi ken-
disine nişanlamam için beni (size) gönderdi.’
diye karşılık verdi.

O zaman **Ümmü Rûmân**: ‘Bekle de **Ebû
Bekr** gelsin.’ dedi.

Derken **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*) gelince o:
‘Yâ **Ebâ Bekr! Allâh-u Azze ve Celle** size ne
kadar hayır ve bereket idhâl (nasîb) etti.’ de-
yince, o: ‘Neden bahsediyorsun?’ dedi.

Havle (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*) da: ‘**Rasûlül-
lâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*) **Âişe**’yi ken-
disine nişanlamam için beni (size) gönderdi.’
diye cevap verdi.

Bunun üzerine **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*):

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

‘O kendisi için (eş olarak) uygun olur mu? O ancak onun kardeşinin kızıdır.’ deyince **Havle** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e dönerek kendisine bu sözü anlattı.

O zaman **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*):
“**Ona dön ve (benim ona şöyle dediğimi) söyle ki: ‘Ben senin kardeşim, sen de benim İslâm’da kardeşimsin (soy bakımından kardeş değiliz, dolayısıyla) senin kızın(la evlenmem) benim için uygun (ve câiz) olur.’**” buyurdu.

Bunları duyan **Havle** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*), **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anh*)a dönerek:
‘**Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*)in bu sözünü kendisine nakletti.

O zaman **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*) kendisine: ‘Sen biraz bekle.’ diyerek çıkınca eşi **Ümmü Rûmân**: ‘**Mut‘ım ibnü Adiyy** oğlu için **Âişe**’yi istemişti (Ebû Bekr de ona muvâfakat etmişti). Vallâhi **Ebû Bekr** bir söz verip de aslâ onu bozmuş değildir.’ dedi.

O sırada **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*), **Mut‘ım ibnü Adiyy**’in yanına girdi, yanında da hanımı **Ümmü’l-Fetâ** bulunuyordu.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Kadın ona (babasına nisbet ile hitâb ederek):

‘Ey **Ebû Kuhâfe**’nin oğlu! Oğlum senin kızıyla evlenirse belki de sen bizim adamımızı yoldan çıkaracak ve bulunduğun dîne sokacaksın.’ deyince **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*), **Mut‘ım**’e dönerek: ‘Sen de böyle mi söylüyorsun?’ dedi.

O da: ‘O böyle söylüyor.’ dedi.

Bunun üzerine **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anh*) onun yanından süratle çıktığında **Allâh-u Azze ve Celle** onun **Mut‘ım**’e verdiği söz(e riâyet etmeme husûsunda) içini rahatsız eden hissi kendisinden tamâmen gidermişti.

Sonra dönüp **Havle** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*)-ya: ‘Haydi sen bana **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Te‘âlâ Aleyhi ve Sellem*)i çağır.’ dedi.

Akabinde **Havle** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)i çağırınca **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*) kızı **Âişe**’yi **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile evlendir(mek üzere sözle)di.”

(**Ahmed ibnü Hanbel**, *el-Müsned*, rakam: 25769, 42/501-502; **el-Heysemî**, *Mecma‘u’z-zevâid*, rakam: 15786, 9/22; **et-Taberî**, *Târîhu’l-ümemi ve’l-mülûk*, 3/161-162)

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

İşte sahîh kaynaklarda zikredilen bu rivâyet **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)den önce **Mut'im ibnü Adiyy**'in oğlu **Cübeyr** ile nişanlı olduğu husûsunda kesin bir delil teşkil etmektedir.

Burada akla, **İbnü Adiyy** âilesinin, oğullarının putlara tapma anlayışını değiştireceklerinden endişe ettikleri hâlde **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anh*) âilesiyle böyle bir akdi niye ve ne zaman yaptıkları sorusu gelmektedir.

Bunun en mâkûl cevâbı; söz konusu akdin, ya risâletten önce veyâ İslâm'ın açıktan teblîğinin başlamadığı ilk beş altı yılda gerçekleşmiş olduğu şeklindedir ki her iki durumda da **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın, **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in peygamberliğinin dördüncü senesinde dünyâya gelmiş olma ihtimâli söz konusu olamaz.

Hattâ bu durum, **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın sanıldığından da erken târihlerde dünyâya gelmiş olduğu görüşünü güçlendirmektedir.

Bu karârın, açıktan teblîğe başlandığı dönemde alınmış olma ihtimâli nazara alınacak olursa bile bu târih, **Ömer** (*Radiyallâhu Anh*)ın

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Müslüman olduktan sonra “Bugünden sonra **Allâh**’a gizli ibâdet edilmeyecek.” şeklindeki cesur beyânı akabinde **Erkâm**’ın evinden çıkış günleri olan bi‘setin 6. senesine denk gelir.

(Ebu’l-Fidâ ‘Imâdüddîn İbnü Kesîr, *es-Sîretü’n-Nebeviyye*, 4/442; Ebû Nu‘aym, *Hilyetü’l evliyâ*, 1/75)

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce

a) Bu başlık altında zikrettiğimiz delil yâni **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile nişanlanmadan önce **Cübeyr ibnü Mut‘ım** ile nişanlı olduğu şeklinde **Ahmed ibnü Hanbel** (*Rahimehullâh*)ın “*el-Müsned*”i gibi sahîh kaynaklarda geçen husus onun en azından bi‘setin 6. senesinde nişanlanacak yaşta bir kız olduğunu açıkça ifâde eder.

b) Aksini düşündüğümüzde yâni **Âişe** (*Radiyallâhu Te‘âlâ Anhâ*) **Vâlidemiz**’in bi‘setin 4. yılında doğmuş olduğunu kabûl ettiğimizde, sözlendiği dönem îtibârıyla **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**’in henüz dünyâya gelmediğini veyâ kundakta bebek olduğunu kabullenmek îcâb edecektir ki bu durumda, söz konusu akit-ten bahsetmenin de imkânı yoktur.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

c) Öyleyse **Âişe** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*) ile **Cübeyr** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anh*) arasında akdedilen sözün bozulduğu tarihlerde **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın, en azından yedi veyâ sekiz yaşında olduğunu kabullenmemiz gerekir ki bu da onun, takrîben bi'setten 5 sene kadar önce dünyâya gelmiş olduğunu göstermektedir.

d) Hicret, bi'setin 13. senesinde vukû bulup, **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın evlenmesinin de Hicret'in 2. senesinde meydana gelen Bedir Gazvesi'nden sonra Şevvâl ayında vâki olduğu sahîh kaynaklarda (**İbnü Kesîr**, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, 2/342) zikredildiğine göre; bütün bu deliller muvâcehesinde **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın evlilik yaşının 19'u geçkin olduğu hakîkati sâbit olmuştur.

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHÎ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ

ALTINCI DELÎL

**Fâtıme (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz ile
Arasındaki Yaş Farkı Rasûlüllâh (Sallellâhu
Aleyhi ve Sellem) ile Evlilik Yaşı Hakkında
Kesin Bir İlim İfâde Etmektedir**

Hadîs ilminde emîru'l-mü'minîn kabûl edi-
len **İbnü Hacer el-Askalânî** (Rahimehullâh) “*el-
İsâbe*” isimli eserinde şu mâlûmâtı zikretmiştir:

“**Fâtıme** (Radiyallâhu Anhâ) Ka‘be’nin binâ
edildiği sene (bi‘setten beş önce) doğmuştur ki o
zaman **Nebî** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) 35 yaşında
idi. **Fâtıme** (Radiyallâhu Anhâ) ise **Âişe** (Radiyallâ-
hu Anhâ)dan beş yaş büyüktür.” (İbnü Hacer el-
‘Askalânî, *el-İsâbe fî temyîzi’s-sahâbe*, 8/263)

Bu Rivâyetten Kesinlikle Çıkan Netîce

a) “*Sahîhu’l-Buhârî*”yi şerh eden **İbnü
Hacer**’in îrâd ettiği bu rivâyete göre **Fâtıme**
(Radiyallâhu Anhâ) doğduğunda **Rasûlüllâh** (Sal-
lellâhu Aleyhi ve Sellem) 35 yaşındaydı.

b) Buna göre; ondan beş yaş küçük olan **Â-
işe** (Radiyallâhu Anhâ) **Rasûlüllâh** (Sallellâhu Aleyhi
ve Sellem) 40 yaşındayken doğmuştur.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

İşte bu da **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e vahyin inmeye başladığı bi‘set (peygamberlik) dönemine denk gelmektedir.

c) Hicret, bi‘setten on üç sene sonra olduğuna göre **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın o dönemdeki yaşı en azından on üçtü.

d) **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile evlenmesi hicretin ikinci senesi Şevvâl ayında vukû bulduğuna göre evlilik yaşı en az on beştir.

YEDİNCİ DELİL

Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz'in Vefât Yaşıyla İlgili Rivâyetler de Konumuz Açısından Fikir Vermektedir**

Hazreti Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz'in** vefât târihi konusunda gelen farklı rivâyetler de evlilik yaşının büyük olduğu kanâatini güçlendirmektedir. Zîrâ onun vefâtının hicrî 58 senesinde vukû bulduğunu muhaddisler ve siyer erbâbı zikretmişlerdir.

(İbnü ‘Abdilberr, *el-İstî‘âb*, 4/1885; **el-Mizzî**, *Tehzîbü'l-kemâl*, 35/235; **İbnü Sa‘d**, *et-Tabekât*, 8/80; **et-Taberânî**, *el-Mu‘cemü'l-kebîr*, rakam: 71, 23/28)

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Bunun yanı sıra büyük muhaddis **İbnü Abdilberr** (*Rahimehullâh*)'ın tahrîc ettiği rivâyetlerde:

a) **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in vefât ettiği gecenin salı gecesi olduğu,

b) Vefât târihinin, Ramazan ayının on yedinci gecesine denk geldiği,

c) Vasiyeti üzerine vitir namazından sonra Cennetü'l-Bakî'a geceleyin defnedildiği,

d) Yine vasiyeti gereği namazını **Ebû Hu-reyre** (*Radiyallâhu Anh*)'ın kıldırıldığı,

e) Mezarına da ablası **Esmâ** (*Radiyallâhu Anhâ*)'nın iki oğlu **Abdullâh ibnü'z-Zübeyr** ile **'Urve ibnü'z-Zübeyr** (*Radiyallâhu Anhümâ*) ve kardeşi **Muhammed ibnü Ebî Bekr** (*Radiyallâhu Anhümâ*)'nın iki oğlu **Kâsım ibnü Muhammed** ve **Abdullâh ibnü Muhammed** (*Radiyallâhu Anhümâ*) ile diğer kardeşi **Abdurrahmân ibnü Ebî Bekr** (*Radiyallâhu Anhümâ*)'nın oğlu **Abdullâh ibnü Abdirrahmân** (*Radiyallâhu Anhümâ*)'nın indirdiği gibi detayların bulunması diğerlerine nispetle bu bilginin daha güçlü olduğu izlenimi vermektedir. (*İbnü 'Abdilberr, el-İstî'âb, 4/1885*)

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Bu Rivâyetten Kesinlikle Çıkan Netîce

a) **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın vefât târihi hicrî 58 olduğuna göre; onun **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in irtihâlinden sonra 48 sene yaşadığı meydana çıkmıştır.

b) Kendisi ile ablası **Esmâ** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın arasındaki yaş farkı 10 olup **Esmâ** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın hicrette 27 yaşında olduğu sâbit olduğuna göre **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*)nın bi'setten dört sene önce doğmuş olduğu sâbit olmuştur.

(**el-Beyhakî**, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, rakam: 12147, 6/335; **İbnü Mendeh**, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, sh: 982; **İbnü 'Asâkir**, *Târîhu Medîneti Dimeşk*, rakam: 9294, 69/8, 10; **en-Nevevî**, *Tehzîbü'l-esmâ ve'l-lügât*, 2/329; **İbnü'l-Esîr**, *Üsdü'l-ğâbe fî ma'rifeti's-sahâbe*, rakam: 6705, 7/7)

c) Bu durumda hicretten öncesi ile sonrasında yaşadığı seneler toplanarak hesap edildiğinde **Âişe** (*Radiyallâhu Te'âlâ Anhâ*)nın vefât yaşı (17+58=75) olarak sâbit olmuştur.

d) Bu hesâba göre yaşadığı 75 senelik ömürden **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in irtihâlinden sonraki 48 yılı düştüğümüzde 27, ondan da **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile birlikte yaşadığı 9 yılı düştüğümüzde 18 kal-

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

maktadır ki bu da evlendiği gün **Âişe** (*Radiyal-
lâhu Anhâ*)nın yaşının 18 olduğunu kesin bir he-
sap olarak bize vermektedir.

SEKİZİNCİ DELİL

**Uhud'da Cephede Olması Gibi
Farklı Husûsiyetleri**

Yukarıdaki bilgilere ilâve olarak, **Âişe**
(*Radiyallâhu Anhâ*)nın erkek çocukların bile yoldan
geri çevrildiği Uhud günü cephede oluşu. (*el-
Buhârî, es-Sahîh, rakam: 2880, 4/33*)

- a) İlmî meselelerdeki derinliği,
- b) İfk Hâdisesi karşısında ortaya koymuş
olduğu olgun tavır ve beyanları,
- c) Hicret ve sonrasında yaşanan gelişme-
lere detaylarıyla birlikte vukûfiyeti,
- d) Medîne'ye intikâl ettikten sonra evlilik
işinin, bizzât babası **Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*)-
in gündeme getirmesiyle ve mehir takdîrinden
sonra gerçekleşmiş olması (*et-Taberânî, el-
Mu'cemü'l-kebîr, rakam: 60, 23/24; İbnü 'Abdilberr, el-
İstî'âb, 4/1937; İbnü Sa'd, et-Tabekâtü'l-kübrâ, 8/62*),

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

e) O dönemde nâzil olan Nisâ Sûresi'nin 6. âyetinde evlilik yaşıyla ilgili olarak rüşd (olgunluk) şartının getirilmiş olması,

f) Onun yaşı ve evliliğiyle ilgili olarak nakledilen rivâyetlerin “Hicretten bir buçuk, iki veyâ üç sene önce”, “**Hadîce** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in vefât ettiği sene veyâ vefâtından üç sene sonra”, “Hicretten yedi, sekiz ay sonra”, “Hicretin ilk senesi” veyâ “Hicretin ikinci senesi Bedr'in akabinde” şeklinde farklılık arz etmesi yönüyle kesinlik ifâde etmiyor oluşu (bu rivâyetler için bkz. **el-Buhârî**, *es-Sahîh*, rakam:3896, 5/56; **Müslim**, *es-Sahîh*, rakam:1422, 2/1039; **İbnü ‘Abdilberr**, *İstî‘âb*, 4/1881),

g) O günün toplumlarında doğum ve ölüm târihlerinin bugünkü kadar net tespit edilemiyor oluşu gibi bilgiler üzerinde de durulabilir.

Ancak netîce değişmemekte ve bunların hepsi, **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) **Vâlidemiz**'in risâletten önce dünyâya geldiği, on dört veyâ on beş yaşlarındayken nişanlandığı ve on yedi veyâ on sekiz yaşlarındayken de **Rasûlül-lâh** (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evlendiği şeklindeki kanaati kuvvetlendirmektedir.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHÎ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

**Yaşının Küçük Olduğu ile İlgili
Rivâyetlerle On Sekiz Olduğu ile İlgili
Geride Zikredilen Rivâyetler ise Şu
Şekilde Cemedilmiştir**

Yaşının daha küçük olduğu ile ilgili Âişe annemizden nakledilen rivâyetler ise (el-Buhârî, es-Sahîh, Menâkıbü'l-Ensâr:20; Müslim, es-Sahîh, en-Nikâh:71; Fedâilü's-Sahâbe:74; Ebû Dâvûd, es-Sünen, el-Edeb:55; İbnü Mâce, es-Sünen, en-Nikâh:13; en-Nesâî, es-Sünen, en-Nikâh:78; ed-Dârimî, es-Sünen, en-Nikâh:56), onun evlilik yaşıyla ilgili kanaatin oluşmasında bugüne kadar en önemli âmil olagelmıştır.

Lâkin o rivâyetler ile geride zikrettiğimiz delillerin arasını cem eden âlimler: “Âişe (Radiyal-lâhu Anhâ) Vâlidemiz kendi bedeninin zaîf ve nahîf olduğundan kinâye olarak: ‘O kadar zayıftım ki ben on sekiz yaşında iken dokuz yaşında bir kız çocuğu benim kadar büyük görünebilirdi, yani o görünümde bir kız idim’ şeklinde beyanda bulundu.” demişlerdir.

Hazreti Âişe Vâlidemiz’in, fizikî durumu îtibârıyla zayıf bir bünyeye sâhip olduğu bilgisi de bu yorumu güçlendirmektedir.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Zîrâ o, fizikî şartlardan çabuk etkilenen ve yaşlıtlarına göre kendini daha küçük gösteren bir beden taşıyordu; Medîne'ye hicret sırasında hastalandığı, annesi tarafından özel ilgi gösterilerek iyileştirilmeye çalışıldığı da sahîh kaynaklarda zikredilmiştir. (el-Buhârî, *es-Sahîh*, rakam:3894, 5/55; Müslim, *es-Sahîh*, rakam:1422, 2/1038; İbnü Mâce, *es-Sünen*, rakam:1876, 1/603)

Zâten İfk Hâdisesi'ne sebep olan Benî Mus-talik gazvesinde (kadınların binmesi için deve-nin sırtına konan) hevdec (ufak mahfel) içinde sanılarak boş hevdecin devenin üstüne konup yola çıkılması nedeniyle Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz'in mola verilen yerde bırakılmış olması onun ne kadar zayıf olduğunun en büyük delîlidir ki bu rivâyeti “*Buhârî*” dâhil bütün kaynaklar zikretmiştir. (el-Buhârî, *es-Sahîh*, rakam:2661, 3/173; 4141, 5/116; 4750, 6/101; Müslim, *es-Sahîh*, rakam:2770, 4/2129; İbnü Hişâm, *es-Sîre*, 2/297)

İşte bütün bu anlatılanlar Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz'in zaîf ve nahîf bir fizikî yapıya sâhip olduğu konusunda nas teşkil etmesi îtibârıyla evlilik döneminde yaşını gösteren bir bünyede olmadığı görüşünü desteklemektedir.

**RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SEL-
LEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE
(RADİYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ
BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ**

Son söz olarak şunu söyleyebiliriz ki; evlilik döneminde **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in yaşı on beş - on altıdan aşağı olmayıp bu konudaki rivâyetler on dokuza kadar gitmektedir.

Lâkin günümüzde bu bilgileri değerlendiren ihtimâl hesâbı yapan bâzı insanlar, **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in evlendiği günkü yaşının yirmi iki, yirmi üç, yirmi dört veyâ yirmi sekiz olma ihtimâlinin de bulunduğu sonucuna gitmektedirler ki, on dokuzdan yukarı olan bu görüşler herhangi bir mesnede dayanmadığı için biz bu türlü yorumlara iltifat etmedik.

Bizim bu risâleyi telif gâyemiz Müslümanları, özellikle gençleri Kâinâtın Efendisi'nden soğutmaya çalışmak için ortaya atılan iftirâlardan **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)'in ve **Âişe** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**'in nezîh sahalarını berî kılarak Müslümanların îtikâd ve muhabbetlerini tâze tutmaktır.

Zâten ezelde şekâvetle damgalanmış olan nasipsizlerin bu gibi ilmî yazıları okuyarak hidâyete ermeleri düşünülemez.

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ)
VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞI

Ezelden kendileri hakkında saâdet karârı geçenleri de hiçbir hezeyân şüpheyeye düşüremez.

Zîrâ **Allâh-u Te‘âlâ**’nın saptırdığını kimse hidâyet edemez.

O’nun hidâyet buyurduğu kimseleri de kimse dalâlete sevkedemez.

Allâh-u Te‘âlâ cümlemize hakkı hak bilip ona ittibâ edebilmeyi, bâtılı da bâtıl bilip ondan ictinâb edebilmeyi nasîb eylesin.

Ayaklarımızı ve kalplerimizi hidâyet üzere sâbit eylesin ve günbegün **Rasûlüllâh** (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) hakkında muhabbetimizi müzdâd eyleyerek netîcede şefâatine nâil eylesin.

Allâh-u Te‘âlâ, Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e, Ehl-i Beyti’ne, ezvâc-i tâhirâtına ve hassâten en sevdiği eşi **Âişe-i Sıddîka** (*Radiyallâhu Anhâ*) **Vâlidemiz**’e salât-ü selâm eylesin

Âmîn! Yâ **Mu‘în**!

FİHRİST

Konular Hakkında Alfabetik Fihrist

- A -

- Abdullâh ibnü Amr (*Radıyallâhu Anhümâ*) ile babası
Amr ibnü'l-Âs (*Radıyallâhu Anh*)ın arasındaki yaş farkı 18
- Abdullâh ibnü Abdurrahmân halası Âişe
(*Radıyallâhu Anhâ*)yı kabre indirenlerdendir 78-79
- Abdullâh ibnü Ebî Bekr (*Radıyallâhu Anh*)ın,
hicrette Sevr Dağı'nda gecelemeşi 59
- Abdullâh ibnü Muhammed (*Radıyallâhu Anhümâ*)
halası Âişe (*Radıyallâhu Anhâ*)yı kabre indirenlerdendir ... 78-79
- Abdullah ibnü Ureykıt'ın hicret yolunda Rasûlüllâh
(*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)e rehberlik etmesi 60-61
- Abdullâh ibnü'z-Zübeyr (*Radıyallâhu Anhümâ*)
teyzesi Âişe (*Radıyallâhu Anhâ*)yı kabre indirenlerdendir.. 78-79
- Abdullâh ibnü'z-Zübeyr (*Radıyallâhu Anhümâ*)
hicret yolunda Kubâ'da doğdu 33-34
- Abdurrahmân ibnü Avf (*Radıyallâhu Anh*)
ilk Müslümanlardandır 36
- Abdurrahmân ibnü Ebî Bekr (*Radıyallâhu Anhümâ*)
ablası Âişe (*Radıyallâhu Anhâ*)yı kabre indirenlerdendir ... 78-79
- Abdûlmüttalib ile oğlu Abdullâh (*Radıyallâhu*
Anhümâ)nın nikâhının aynı mecliste kıyıldığı 12
- Ahzâb Sûresi'nde Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)in
Zeyneb Vâlidemiz'le evliliği hakkında nâzil olan âyetler .. 20

FİHRİST

Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın vefât yaşı, cenâze namazı ve defniyle ilgili rivâyetler	78-79
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) ile Cübeyr ibnü Mut‘ım’in önceden nişanlı olup sonra bozulması.....	67-76
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) ile Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) arasındaki yaş farkı	32-35
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz ilk Müslümanlardan sayılmıştır.....	35-39
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz ile Fâtıme (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz arasındaki yaş farkı	77-78
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz’i, Havle (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz ile istetmesi.....	29-30, 67, 70-73
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz’in evlilik yaşının büyük olduğunun delilleri	32-86
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz’in Mekke dönemiyle ilgili olarak anlattığı bâzı hâtırât	43-66
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz’in Uhud’da cephede olması gibi farklı husûsiyetleri	81-82
Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz’in vefât yaşıyla ilgili rivâyetler	78-81
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın evliliği hicretten 16 ay sonra vukû bulmuştur.....	39
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın evlilik yaşı hakkındaki çelişkili rivâyetleri âlimlerin nasıl birleştirdiği.....	83-85
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın farklı husûsiyetleri	81
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın hicret sırasında yaşının 17 olduğunun delilleri	34-35
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın mîlâdî doğum târihi 605’dir....	34

FİHRİST

Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile evliliği Bedir'den sonra vukû buldu.....	35
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın zayıf ve nahif bir hanım efendi olduğu.....	84
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)yı, Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in istetmesinin kıssası.....	70-73
Alî (Radiyallâhu Anh) ilk Müslüman olan çocuktur	36
Alî (Radiyallâhu Anh)ın kızı Ümmü Külsûm ile evlenen Ömer (Radiyallâhu Anhümâ) arasındaki yaş farkı	16-17
Âmir ibnü Führeyre'nin hicrette Sevr Dağı'na sabah-akşam koyun götürmesi.....	59
Amr ibnü'l-Âs (Radiyallâhu Anh) ile oğlu Abdullâh (Radiyallâhu Anh)ın arasındaki yaş farkı.....	18
Asr-ı saâdetde de kız çocukları erken yaşta evlendirilirdi	11-15

- B -

Bedir Harbi hicretin 2. yılında Ramazân'ın 17'sinde vukû bulmuştur.....	42
Bedir'de kâfirlerin bozguna uğrayacağıının 7 sene önce bildirilmesi	41-42
Benî Mustalik Gazâsı'nda Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın içinde sanılarak boş hevdeç ile yola çıkılması.....	84
Benî Mustalik Gazvesi'nde Âişe (Radiyallâhu Anhâ)ya iftirâ edenlerin evlilik yaşına îtirâz etmemeleri	19-20
Berkü'l-Ğımâd (Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)ın Habeşistan'a hicret yolundan Mekke'ye döndüğü yer)	51

FİHRİST

Bilâl (Radiyallâhu Anh) ilk Müslüman
olan kölelerdendir 36

- C -

Câhiliyet döneminde de, asr-ı saâdetde de
kız çocukları erken yaşta evlendirilirdi..... 11-15

Cennetü'l-Bakî'a Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın
geceleyin defnedildiği 79

Cömertlik câhiliyet döneminde bile
Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)ın ahlâkıydı 52-53

Cübeyr ibnü Mut'ım ile Âişe (Radiyallâhu
Anhâ)nın önceden nişanlı olup sonra bozulması 67-75

- E -

Ebrehe Mekke'de hastalanıp Yemen'de ölmüştür 45

Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh) Habeşistan'a hicret
yoluna çıktığında İbnü'd-Değine'nin onu
döndürmesi ve sonrasında yaşananlar..... 51-56

Ebû Bekr (Radiyallâhu Te'âlâ Anh) Kur'ân-ı Kerîm
okurken çok ağlardı..... 54

Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh) Rasûlüllâh (Sallellâhu
Aleyhi ve Sellem)in en sevdiği kimsedir 70

Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)ın çektiği sıkıntılar..... 45-61

Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)ın fazîletleri
hakkında müşriklerin îtirafları 52-53

Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)ın hicrette yol
arkadaşlığı müjdesini alınca sevinçten ağlaması 58

Ebû Bekr (Radiyallâhu Te'âlâ Anh)ın İbnü'd-
Değine'ye zimmetini iade etmesi..... 55-56

FİHRİST

Ebû Bekr (Radiyallâhu Te ‘âlâ Anh)ın Kur’ân-ı Kerîm okumasından müşriklerin, kadınları ve çocukları adına çok endişelendikleri	53-56
Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)nın ilk kızı Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) hicretten 27 sene önce doğdu	33
Ebû Bekr (Radiyallâhu Anhâ)nın çektiği sıkıntıları Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın tafsîlatla anlatması	45-61
Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh), Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın cenâze namazını kıldırdı	79
Ebû Ubeyde ibnü’l-Cerrâh (Radiyallâhu Anh) ilk Müslümanlardandır	36
Erkam ibnü Ebi’l-Erkam (Radiyallâhu Anh) ilk Müslümanlardandır	36
Erkam’ın evinden Müslümanlar nübüvvetin altıncı yılında çıkararak açıkça ibâdete başladılar	75
Erkekler de câhiliyet döneminde erken evlendirilirdi	17-18
Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) hicretten 27 sene önce doğdu	33
Esmâ (Radiyallâhu Te ‘âlâ Anhâ) ile Âişe (Radiyallâhu Te ‘âlâ Anhâ) arasındaki yaş farkı	32-35
Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) yüz yaşında dişleri bile dökülmemiş hâlde vefât etti	34
Esmâ (Radiyallâhu Te ‘âlâ Anhâ)ya “Zâtü’n-nitâkayn” denilmesinin sebebi	59
Eşcinsellik insan hakları bahânesiyle topluma dayatılan murdar fiillerdendir	13
Eşler arasındaki yaş farkının garipsenmesi kâfirlerinin örfünde olur	13

FİHRİST

Evlilik yaşı hakkında âyetler inmemesi münâfıkların bile bunu yadırgamadığını gösterir.....	19-21
Evliliklerde Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) döneminde yaş farkı gözetilmezdi	16-18

- F, G -

Fâtıme (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) doğduğunda Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) 35 yaşındaydı	77
Fâtıme (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) Vâlidemiz ile Âişe (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) Vâlidemiz arasındaki yaş farkı.....	77-78
Fil Hâdisesi'nden geri kalan iki kişiyi Âişe (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>)nın kırk küsûr sene sonra ne hâlde gördüğü.....	44-45
Fil ordusunun tamâmı ölmemiştir, Mekke ehline sığınanlar olmuştur.....	45
Genç yaşta evliliğin garipsenmesi kâfirlerin örfünde olur.....	13

- H -

Habeşistan'a hicret edenlerin Medîne'ye dönüşü.....	56
Habeşistan'a hicret nübüvvetin beşinci yılındadır.....	62
Hadîce (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) ilk Müslüman kadındır.....	36
Hadîce (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) Vâlidemiz hicretten üç sene önce vefat etti	29
Hadîce Vâlidemiz'in vefâtından sonra Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>)in evlenme ihtiyâcı hissetmesi .	29-31
Hak nâmına bir şey bilmeyenlerin arzularına uyanların Allâh-u Te'âlâ'nın azâbından kurtulamayacağı.....	13-14

FİHRİST

Hakların îfâsı câhiliyet döneminde bile	
Ebû Bekr (<i>Radiyallâhu Anh</i>)'ın ahlâkıydı	52-53
Haramlar insan haklarından sayılamaz	13-15
Havle (<i>Radiyallâhu Te 'âlâ Anhâ</i>)nın Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Te 'âlâ Aleyhi ve Sellem</i>) için Sevde ve Âişe vâlidelerimizi istemesi	29-30, 67, 70-73
Hicret için Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>)'in, Ebû Bekr (<i>Radiyallâhu Anh</i>)'ın evine geldiğinde yaşananlar	57-61
Hicret için sahâbeye izin verilmesi	56
Hicret nübüvvetten 13 sene sonra vukû bulmuştur	38
Hûn ibnü Huzeymeoğulları	51

- İ -

İbnü Abbâs (<i>Radiyallâhu Te 'âlâ Anhümâ</i>) bi'setin 10. yılında Mekke'de doğmuştur	64
İbnü Adiyy âilesi, oğulları Cübeyr Müslüman olur endişesiyle Âişe (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) ile nişanı bozdular	68
İbnü'd-Değine'nin Ebû Bekr (<i>Radiyallâhu Anh</i>)a saygı duyarak Habeşistan'a hicretten onu vazgeçirmesi	51-54
İfk Hâdisesi'nde âyetler inip Âişe (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>)nın evlilik yaşı hakkında nâzil olmayışı münâfıkların bile bunu yadırgamadığını gösterir	19-21
İnsan hakları olarak haramlar gösterilemez	13-15
İnsanlara yardım için zahmet çetmek Ebû Bekr (<i>Radiyallâhu Te 'âlâ Anh</i>)'ın câhiliyette de ahlâkıydı	52-53
İsâf ve Nâile putları aslında taş dönüştürülmüş bir erkek ve kadın idiler	65-66

FİHRİST

İsâf ve Nâile putları hakkındaki mâlûmâtı	
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın nakletmesi	65-66
İslâm örfüne tâbi olup kâfirlerin örflerini	
terk etmenin önemi	11-15

- K -

Ka'be'de zinâ yapan iki kişi taşa döndürüldü.....	65-66
Kâfirlerin arzularına uyanların Allâh-u Te'âlâ'nın	
azâbından kurtulamayacağı.....	13-14
Kâfirlerin örflerini terk etmenin önemi	11-15
Kâfirlerin şekil ve kıyâfetlerine meyletmenin tehlikesi..	15
Kamer Sûresi hicretten 5 sene önce nâzil olmuştur.....	40
Kamer Sûresi'nin nuzûlüne Âişe (Radiyallâhu	
Anhâ)nın şâhid olması	39-42
Kâre kabîlesi (Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)a	
emân veren İbnü'd-Değine'nin kabîlesi)	51-52
Kâsım ibnü Muhammed (Radiyallâhu Anhümâ) halası	
Âişe (Radiyallâhu Anhâ)yı kabre indirenlerdendir.....	78-79
Kız çocuklarının asr-ı saâdette erken	
evlendirilmesinin bâzı sebepleri	17-18
Kur'ân-ı Kerîm okurken Ebû Bekr	
(Radiyallâhu Te'âlâ Anh) çok ağladı.....	54
Kureyş'in İbnü'd-Değine'nin Ebû Bekr (Radiyallâhu	
Anh)a verdiği emânı şartlı olarak onaylaması	53

- L -

Lezbiyenlik insan hakları bahânesiyle	
topluma dayatılan pis bir fiildir.....	13

FİHRİST

Livâta (eşcinsellik) insan hakları bahânesiyle topluma dayatılan pis bir fiildir..... 13

- M -

- Medîne'ye hicret için sahâbeye izin verilmesi 56
- Mekke dönemiyle ilgili Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın anlattığı önemli hâtırât..... 43-66
- Misâfir ağırlamak için zahmet çekmek câhiliyette bile Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)ın ahlâkıydı 52-53
- Muhammed ibnü Ebî Bekr (Radiyallâhu Anhümâ) ablası Âişe (Radiyallâhu Anhâ)yı kabre indirenlerdendir..... 78-79
- Mut'ım ibnü Adiyy'in oğlu Cübeyr ile Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın nişanının bozulması 67-75
- Müslümanlar arasında bile bâzı İslâmî akitlerin gayr-i meşrû sayılmaya başlandığı..... 13
- Müşriklerin kadınları ve çocukları Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)ın Kur'ân-ı Kerîm okumasından çok etkilenirdi 54

- N -

- Nâile ve İsâf putları aslında taşa dönüştürülmüş bir erkek ve kadın idiler 65-66
- Nâile ve İsâf putları hakkındaki mâlûmâtı Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın nakletmesi 65-66
- Namaz ilk olarak ikişer rekât farz edilmişti..... 63-64
- Namazın ikişer rekât olarak farz kılındığını Âişe (Radiyallâhu Anhâ)nın nakletmesi 63-65
- Nûr Sûresi'nde İfk Hâdisesi hakkında nâzil olan âyetlerin rakamları..... 20

FİHRİST

- O -

Osmân ibnü Affân (<i>Radıyallâhu Te ‘âlâ Anh</i>) ilk Müslümanlardandır.....	36
Osman ibnü Affân (<i>Radıyallâhu Anh</i>)ın Müslümanların dördüncüsü oluşunun îzâhı	36
Osman ibnü Maz‘ûn’un eşi Havle (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>)nın Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) için Sevde ve Âişe vâlidelerimizi istemesi	29-30, 67, 70-73
Osmanlı örfünün İslâm’a bağlı olduğu	12

- Ö -

Ömer (<i>Radıyallâhu Anh</i>) bozguna uğrayacak kavmin kimler olduğunu ancak Bedir günü anlayabilmiştir.....	41
Ömer (<i>Radıyallâhu Anh</i>) ile eşi Ümmü Külsûm (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>) arasındaki yaş farkı	16-17
Ömer (<i>Radıyallâhu Te ‘âlâ Anh</i>)ın nübüvvetin altıncı senesinde Müslüman olduğu.....	75
Örflerin toplumlar hakkında verilecek kararlarda önemi	11-15

- R -

Ramazân’ın on yedinci gecesi Âişe (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>) vefât etti.....	79
Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) Efendimiz, Âişe (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>) Vâlidemiz ile evlendiğinde yaşının büyük olduğunun delilleri	32-86
Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) hicret için Ebû Bekr (<i>Radıyallâhu Anh</i>)ın evine geldiğinde yaşananlar	57-61

FİHRİST

Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) ile Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz arasındaki yaş farkı.....	18
Rasûlüllâh (Sallellâhu Te 'âlâ Aleyhi ve Sellem) Mekke döneminde sabah-akşam Ebû Bekr (Radiyallâhu Te 'âlâ Anh)ın evine giderdi	51
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)e hicret yurdunun Medîne olarak gösterilmesi	56
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)ı hicret için yanına ayırması.....	56-57
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in en sevdiği kimse Ebû Bekr (Radiyallâhu Anh)dır	70
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in hicrette bineceği devenin parasını vermesi	58
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in İbnü'l-Erkam'ın evinden nübüvvetin altıncı senesinde çıkarak ibâdetini açıkça gösterdiği.....	75
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in ilk eşinin vefâtından sonra evlenme ihtiyâcı hissetmesi.....	29-31
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in Sevede ve Âişe (Radiyallâhu Anhümâ) ile nişanlanması	70-73
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) döneminin örfünde evliliklerde yaş farkı gözetilmemekteydi	16-18
Rasûlüllâh (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)in Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz ile evliliğinin o günün toplumunda yadırganmamış olmasının konumuz açısından önemi ...	19-21

- S -

Sa'd ibnü Ebî Vakkas (Radiyallâhu Te 'âlâ Anh) ilk Müslümanlardandır.....	36
---	----

FİHRİST

Sâib ibnü Yezîd (<i>Radıyallâhu Te ‘âlâ Anh</i>) hicretten sonra Medîne’de doğmuştur	64
Selmân-ı Fârisî (<i>Radıyallâhu Anh</i>), Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) ile ilk olarak Medîne’de buluşmuştur.....	64
Sevde (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>)yı Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>)in istetmesi	29-30, 67, 70-73
Sevr Dağı’nda gizlenirken Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) ve Ebû Bekr (<i>Radıyallâhu Anh</i>) ne yediler?	59
Sıla-i rahim câhiliyet döneminde bile Ebû Bekr (<i>Radıyallâhu Anh</i>)ın ahlâkıydı	52-53
Sihâk (lezbiyenlik) insan hakları bahânesiyle topluma dayatılan pis bir fiildir.....	13

- Ş -

Şeriat hükümlerine tâbi olma emrini ihtivâ eden âyet-i kerîme.....	13-14
Şirk koşanlara azıcık meyledenlere cehennemin dokunacağı.....	15

- T -

Talha ibnü Ubeydillâh (<i>Radıyallâhu Te ‘âlâ Anh</i>) ilk Müslümanlardandır.....	36
Toplumumuzda Avrupa ve Amerika örflerinin hâkim olduğu	13

- U -

Uhud’da Âişe (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>) cepheleydi	81-82
Urve ibnü’z-Zübeyr (<i>Radıyallâhu Anhümâ</i>) teyzesi Âişe (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>)yı kabre indirenlerdendir.....	78-79

FİHRİST

- Ü -

Ümmü Külsûm (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) ile eşi Ömer (<i>Radiyallâhu Anh</i>) arasındaki yaş farkı	16-17
Ümmü Rûmân (Âişe Vâlidemiz'in annesi) (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) ilk Müslümanlardandı	51
Ümmü Rûmân (Âişe Vâlidemiz'in annesinin künyesi) ..	71-72
Ümmü'l-Fetâ (Mut'ım ibnü Adiyy'in hanımı)nın, oğlu Cübeyr ibnü Mut'ım yoldan çıkar diye Âişe (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>)nın nişanını bozması.....	72-73

- Y -

Yaş farkı Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) dönemindeki evliliklerde gözetilmezdi.....	16-18
Yolculukta kılınan 2 rekâtlık namaz farzın asliyeti üzere bırakılmıştır.....	63-64

- Z -

Zâlimlere azıcık meyledenlere cehennem dokunacağı..	15
Zeyd (<i>Radiyallâhu Anh</i>) ilk Müslüman olan kölelerdendir...	36
Zeyneb (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>) ile evliliği hakkında âyetler inip Âişe (<i>Radiyallâhu Anhâ</i>)nın evlilik yaşı hakkında nâzil olmayışı, münâfıkların bile bunu yadırgamadığını gösterir.....	19-21
Zinâ, livâta ve sihâk insan hakları bahânesiyle topluma dayatılan pis fiillerdendir.....	13
Zübeyr ibnü'l-Avvâm (<i>Radiyallâhu Te 'âlâ Anh</i>) ilk Müslümanlardandır.....	36
Zühreoğullarının antlaşmaları olan Hûn ibnü Huzeymeoğulları.....	51

FİHRİST

İÇİNDEKİLER

Mukaddime 5

BİRİNCİ BÖLÜM

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)İN DÖNEMİNDEKİ EVLİLİK YAŞLARIYLA İLGİLİ GENEL MÂLÛMÂT 7

BİRİNCİ BÂB

CÂHİLİYET DÖNEMİNDE DE ASR-I SAÂDETTE DE KIZ ÇOCUKLARI ERKEN YAŞTA EVLENDİRİLİRDİ 11

İKİNCİ BÂB

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SELLEM) DÖNEMİNİN ÖRFÜNDE EVLİLİKLERDE YAŞ FARKI GÖZETİLMEMEKTEYDİ 16

ÜÇÜNCÜ BÂB

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)İN ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ İLE EVLİLİĞİNİN, O GÜNÜN TOPLUMUNDA YADIRGANMAMIŞ OLMASININ KONUMUZ AÇISINDAN ÖNEMİ .. 19

FİHRİST

İKİNCİ BÖLÜM

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SELLEM) EFENDİMİZ İLE EVLENDİĞİNDE ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN YAŞININ BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ 23

BİRİNCİ BÂB

RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)'İN İLK EŞİNİN VEFÂTINDAN SONRA EVLENME İHTİYÂCI HİSSETMESİ..... 29

İKİNCİ BÂB

ÂİŞE (RADIYALLÂHU ANHÂ) VÂLİDEMİZ'İN EVLİLİK YAŞININ BÜYÜK OLDUĞUNUN DELİLLERİ..... 32

BİRİNCİ DELÎL

Ablası Esmâ (Radiyallâhu Anhâ) ile Arasındaki Yaş Farkı ..32

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce..... 34

İKİNCİ DELÎL

Âişe (Radiyallâhu Anhâ)'nın İlk Müslümanlardan Sayılması..... 35

Bu Delilden Kesinlikle Çıkan Netîce..... 37

ÜÇÜNCÜ DELÎL

Kamer Sûresi'nin Nüzûlüne Şâhid Olduğunu Beyân Etmesi, Âişe (Radiyallâhu Anhâ) Vâlidemiz'in Evlilik Yaşı Hakkında Fikir Vermektedir..... 39

FİHRİST

Bu Delillerden Kesinlikle Çıkan Netîce..... 42

DÖRDÜNCÜ DELÎL

Hazreti Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*) Vâlidemiz'in
Mekke Dönemiyle İlgili Olarak Anlattığı
Bâzı Hâtıralar Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi
ve Sellem*) ile Evlilik Yaşı Hakkında
İpuçları Vermektedir 43

1) Fil Hâdisesi'nden Geriye Kalan
İki Kişiyi Mekke'de Dilenirken
Gördüğünü Beyân Etmesi 44

2) Mekke Döneminin Başlarında Babasının
Çektiği Sıkıntıları Tafsîlatla Anlatması 45

Bu Rivâyetten Çıkarılan Netîceler 61

3) Namazın İkişer Rekât Olarak Farz
Kılındığını Nakletmesi 63

4) İsâf ve Nâile Putları Hakkındaki
Mâlûmâtı Nakletmesi 65

BEŞİNCİ DELÎL

Hazreti Âişe (*Radiyallâhu Anhâ*) Vâlidemiz'in
Rasûlüllâh (*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*)den Önce
Cübeyr ibnü Mut'ım ile Nişanlı Olması, Rasûlüllâh
(*Sallellâhu Aleyhi ve Sellem*) ile Evlilik Yaşının
Büyük Olduğunu Kesinlikle İsbât Etmektedir 67

Bu Delillerden Kesinlikle
Çıkan Netîce..... 75

FİHRİST

ALTINCI DELİL

Fâtıme (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>) Vâlidemiz ile Arasındaki Yaş Farkı Rasûlüllâh (<i>Sallellâhu Aleyhi ve Sellem</i>) ile Evlilik Yaşı Hakkında Kesin Bir İlim İfâde Etmektedir	77
Bu Rivâyetten Kesinlikle Çıkan Netîce	77

YEDİNCİ DELİL

Âişe (<i>Radıyallâhu Anhâ</i>) Vâlidemiz'in Vefât Yaşıyla İlgili Rivâyetler de Konumuz Açısından Fikir Vermektedir	78
Bu Rivâyetten Kesinlikle Çıkan Netîce	80

SEKİZİNCİ DELİL

Uhud'da Cephede Olması Gibi Farklı Husûsiyetleri	81
Yaşının Küçük Olduğu ile İlgili Rivâyetlerle On Sekiz Olduğu ile İlgili Geride Zikredilen Rivâyetler ise Şu Şekilde Cemedilmiştir	83

